

84
Г53

АНАТОЛІЙ ГЛѢБОВ

КОЛХОЗÖ

КВАТЪ КАРТИНАА ПЈЕСА

Ета пјеса-јылиц.

Етö пјеса тужö сувтöтны быд көзән кадö и гожумса уж нуötöм костј му-вылын.

Цыфраез: уна-ја к о л к о з к ö з и с, б о с т и с.
Колö нiјö босны сетщöм колхозис, кытöм муно ета пјеса, медбы визöтиссес тöдiсö мыј кергö нылөн колхозас.

4 да 5 картiна тужас нуötны сiз: сцена жукавны кык торјö. Öтiк жынсö занавесөн сажöвтны, мöдас бi колны. Сыбöрын, көр шажуров да Маша Шатуновöс нуötöны гортö, сек занавес пöднавны бi сувтöтны мöд жырјас и сiја лас столовöј колхозын.

АНАТОЛІЈ ГЛЕБОВ

КОЛХОЗӨ

Роч кыв велын гіжөм
пјеса сөрти, комі кыв
вылө вужөтис **Мошегова**.

О р с и е с е з

1. **Өндрей Шатунов**—өтнаса оліе, середњак, 50 васа.
 2. **Парае**—сылон ин, 45 васа.
 3. **Степан Јогоревич Межајев**—кулак.
 4. **Мітрошын**—уполномоченнөј РІК-іе.
 5. **Васильса Маркіна**—колхозіе председател, 30 васа.
 6. **Іван Шайдуrow**—комсомолеч.
 7. **Онтон Громөв**—ужаліе заводіе, лөсөтө му-ужалан машинаез.
 8. **Маша Полујанова**—комсомолка.
 9. **Баска**—комсомолеч.
 10. **Стрјапка**—колхонөј столовөјын).
- КОЛХОЗНИККЕЗ ДА КОЛХОЗНИЧАЕЗ.
-

Мед оҗа картна.

Завес оҗо петө комсомолеч Јван Шајдуров, байтө отірлө.

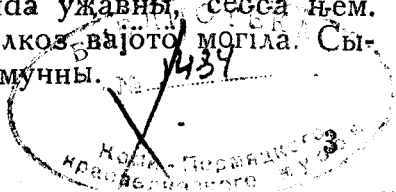
Шајдуров.— Јорттез! Кін лыҗдөтө гаҗеттез, сја төдө мыҗ керсө миҗан сојузын. Сја төдө, кыз уҗалоны миҗан завод-дез, мыҗ керсө җеревнаын! Көҗ кышом җеревна-бы ми ог бостө, быдлаын аҗам колхоз, көда важ олансө крессаһныс-лиҗ быдсөн бергөтө мөдһоҗ. Миҗан коласын емөҗ ешө сет-шөмөҗ, көдһиҗа өддөн сөкыта чапкөны важ олансө. Мукөд ин-мортлө пондан байтны колхоз јылиҗ, дак сја те вылө сја өмсө остас, сја пондас чирзыны, і өтк сетчн умөл, і мөдик умөл і куимөт абу бур. Токо умөлсө колхозыс-лиҗ і аҗоны. Мыла-жө јорттез сја? Мыла миҗан колхозө умөла пырөны? Ас думаис ме шуа: сјөн миҗан колхозсө оз раҗөјтө, мыла јеҗа ми велөтам пемыт мортсө, јеҗа ешө висталам, кышом бурө вајө колхозыс. Пемыт мортсө колө велөтны һө кылөн, а мытчавны бур уҗ. Көр сја аслас сінөн аҗылас бур уҗсө колхозыс-лиҗ, сек ачыс шуас: „колхозас колө быдөнлө пырны, сја кокһөт миҗанлө сетас.“ Ме то етө ачым быдсөн төда. быдсөн вежөрта, да токо шы ог сет.

Өтп коласис.—Мыла шытө он сет? Те вистав!

Шајдуров.—Виставны? А ті кывзыны пондат?

Өтп коласис.—Вистав! Вистав!

Шајдуров.— Вистала... Кышом ешө мыҗ сетшөм лоөм? Комсомолеч ме, амі абу? Быдөннытлө вистала: умөл ме комсомолеч, кыз ег пыр өнөҗ колхозө, да сы-јлиҗ өні шы ог лыҗ сетны! Колө важын-һи вашөтны менө комсомолсис. Миҗан җеревнаын (колө шуны естөн җеревнаис һим, кытөн абу колхоз) колхоз оз раҗөјтө, ме пыра (колө висталны һим матис колхозис) колхозө, сетчн монда уҗавны, сесса һем. Јогор Степанлө миҗан җеревнаын колхоз-вајөтө мөҗла. Сы-лө һем оз комтчы, кыз токо паныт мунны.

Отыр коласіе.—Кін сетщöмыс?

Шајдуров.—Јогор Степан Можајов.

Отыр коласіе—кыщöм сетщöм Можајов?

Шајдуров.—Но... да бытте он тöд? Ен ылöt, тöдан!.. Кін сіјö оз тöд? Можајов Јогор Степанöс. А Шатуновöс тöдат? Шатунов Öндрейöс? одö-жö тöдö? Мітрошінöс? Уполномоченнöјöс РІК-іс?

Отыр коласіе.—Огö! Кін ніја сетщöммес?

Шајдуров.—Но, јорттез! Ме ог тöд, кінöс тöкö ті тöдат? Етатщöм бур отыр ңе тöдны? Мыј сетщöм лоöм? Можајов міјан быдсөн бергötö. Сетщöм морттес, кыз Можајов, емöс быллайн. Тіјан дынын сіја ем, токо поді мöдњож ті сіјö шуатö? Сетщöм мортсö, кыз Можајов, чожа он адзы. Собрањно вылын сіја пукалö, ңем öддöн оз байт, паскөм сöрті тожо ңемөн оз јансав отыр коласіе. Тöдат-ңи кін сіја сетщöмыс, кыз сіја отыр коласын бергötö? Кытөн мыј керö? Одö тöдö, поді пукалö öні кытөн міјан Степан Јогоровч да керö аслыс планнез, кытөн мыј колö керны. Мукöд местын сыліс ужсö ен бы адзыв, татөн поңö. То віçötö (лебтö занавес ачыс сајöвтчö сы сајö, меd Можајов ез адзыв.)

Занавес оссö. Жыр, кытөн ужалö уполномоченнöј Можајов да Мітрошін пукалöны. Пастасöмас ңе öддöн бур, паскөмөн. Паскөм, кыщöмö новјö середњак.

Можајов.—Етщöм олансіс, јур верман öштыны, Вадімеј Петровіч! Топ көнлөн менам оланыс лоіс... Ез пондö сетны меным овны!..

Мітрошін.—Степан Јогоровіч! да те мыј? Кодјин-ја-мыј-ја? Ме текöt дело јыліс бајита, а те со кытчö-кө мөдөрö бергötан. Ен ыдöтлы!..

Можајов.—Кыз јог турун ыб-выліс зімлаалöны, сіз жö ме бердö кутчісісö. Кыз пондан токо озлањ овны?

Мітрошін.—да кін тенит оз сет овны?

Можајов.—Кін?.. ы-ык, кытщöм ешö, јуалö! Кін? Те... Те первöј меным он сет овны. Мыј понда менö кулакас гіјин?

Мітрошін.—Кытчö ме тенö гіжі?

Можајов.—Быдса со налог вештыны? Сетны ңањ. Ко-ко-ко!..

Мітрошін.—да чöv, чöv... То адчысас-жö кыщöм морт! Колö-бы тенит, Степан Јогоровіч, ме озын стыд-жö-ңи тöдны. Вöлі-бы ме тужö мөдік уполномоченнöј, ог тöд мыј

сїја текöt керіс-бы? Öddön ез-бы візöt те-вылö. Кыз кулак, вештін-бы налогсö не öтїк со, а куїмö, секї шы ен-бы сет. Ме тесаң сїз... Кыз төдсасаң... бостї., кыз середњаксаң... Ачыт думажт, кытщöм те середњак?.. Середњаккез етатщöмöс овлöны? Середњакыслөн ета мымда суыс? Докодыс былö етаз доктö?

Можајов. — Те төдаң, мымда менам суыс? Мерјајтїн?

Мїтрошїн. — Көр ог төд? Паныт-ед олам. Тöда.

Можајов. — Төдаң? Мыј те төдаң? Төдаң, кыз ме дас гектарсö көзї мөјму? У... проклатöј öтїр!.. Токо сїјö і візötöны кїн мымда көзö да бостö! То кута да ета тулысö туг ог көз. Кошщö сек артсö. Бостö месаң Һаң... Тїјö сетчöз і вајöтат öтїрсö.,

Мїтрошїн. — Сек тенö вредїтелö гїжамö. Ешö јонжыка дөнчас теныт.

Можајов. — Ог төд сесса мыј керны? (öшötö јур) Вынö öтнамлөн абу... Ок, вöлі бы менам вын, керї-бы сек тїжанлö ужсö..

Мїтрошїн. — Сїја і ем, Выныт тенат öнї, Стьепан Јогоровїч, абу! Ок, вöлі озжык кадыс... Кїн текöt умöла баїтїс? Кїн теныт поклонсö ез сет? Ме озжык шуч думажтї: „петас, мыса, мїжан Стьепан Јогоровїч навтö кытчöкö ыжыт јурö Һето старшинаö, Һето попö пуксас.... А öнї мыј? Кыщöмкö бырöм вешјана мужык, мед гов öтїр, да мыј шуы, гов öтїр... Середњак Шатунов, мортыт то быгъте і асланым, а ед і сїја теїс јурсö бокö бергötö..

Можајов. — Ен-Һї етö Һе бајїт! Етö те вес... Шатуноввес... (мытчалаö кулак) то кытөн менам пукалöны. Бура ешö менам нїја естөн јöртöмас..

Ок, Васїлеј Петровїч! Бур морт те, друг—ед те менам друг! (вапкötö спїна-куза). Толко те бы меным умöлсö Һем ен кер. О... а... ачим... (кругом поджövтїс) ачим ме ешö мытчала нылö!... Мытчала!... Оланыс быдöнлөн ед топ жö ју котöртö. Котöртас, котöртас вескыта да візötан-кö і чукылтчыштас Һевна...

Мїтрошын. — да кыз бы чукымыс те дынö ез лок?

Можајов. — О, ме мортыс пешлöм. Кытчöз ловја лoa, бура понда куртчасны.. Ог сетчы ме нылö ловјön!...

Мїтрошын. — Ог төд, кывзан те он менö, Стьепан Јогоровїч, а токо ме-бы то мыј шуї теныт: давај гїжсам колкозö.

Можајов.— (чожа) Он төд, поді сразу коммунао гјжаа?

Мітрошын.— Не сетөн феловыс, колхоз-мі, коммуна-мі, а сетөн: Кін лоас колхозас, да кыз пондасо ужавны. Вежөртін?

Можајов.— Те мыј? Думајтан ме кінкө ордын понда батракын овны? Ег-на ешө! Мыј ме ог куж көџајство нуотны? Ноко вістав: мыла ме быдса фереvна вылын көџаинөн лоі?... Быдсөн аслам јур куџа. Віџотан-кө, мукөд ужас мортыс мырсас, мырсас, копејка оз аџыв. Ме невна мыј керышта, даc руб боста.

Мітрошын.— Сіја сіз...

Можајов.— Кін вермас буржыка месса овны, ас оло, шы ог сет. Зугны сыло ужын ог понды. Ас быд морт ас пондасис оло. А колхозо некөр ог пыр. Буржык кувны, кыз колхозо пырны. Көџ бурөн, көџ умөмөн ас корөны, некөр ог пыр.

Мітрошын.— Не-е, Степан Јогоровіч; Не сіз колө баітны. Тенө колхозас некөр оз корө, а ешө ыло вашөтасө колхозыс дыніс, көџ бы і ачит пондін пырны. Вашөтасө і матө оз лезө. Колө кызкө токо шедөтчыны колхозас, Степан Јогоровіч, шедөтчыны.

Можајов.— Јур круг мунө. Мыј керны? Етаџ думајтан умөм, мөдњож бергөтан бөра абу бышөм. Мыј і кер?

Мітрошын.— Сіја сіз. Тіјан-кофөмыслө, кызчө-бы јур ен сујыш, быдлаын умөм.

Можајов.— Ок, вермі-бы, вермі, дак аслам піңнезөн ныліс быдсөн жылаезнысө орлалі!

Мітрошын.— Ета јыліс нем баітны. Он төд, көр-кө поді лоас те сөрти, а өні колө јур бура мышкыртны, медбы полатас ен лукас. То кыз ме вежөрта.

Можајов.— Те вежөртан! Кык даc ценфнерсө, кін ме ыло гјжис? Кін менө кулакас пуктіс, кін?

Мітрошын.— Мыла те со не сіз вежөртан? Бөра ме теныт шуа: Вөлі-бы ме тужө мөдік морт, те ыло сіз-бы јоткісө і астө-бы ен аџыв! (мышкыртчө сы дынө да жагө-њік шуө). Ас міјан коласын толко лоө... Шы некінлө ог сет, Тенат гуна вылат кыз гуокат...

Можајов.— (сіннесө пагкыта өстіс) Мы-ыј?

Мітрошын.— Вевдөрҕас, Һол ҕас, а увдөрҕас...
(кінкө ыбөсас пондөтчө јоркөтһы. Кыкһанһыс дрөгһытисө
вижөтөһы ыбөслаһ. Лебтө чуһ, тс-с-с...! (Кок чуһ јыввез вы-
лас муһө ыбөс-дыһө, кывзө, јоркөтчөһы). Кін сетһин?

Громов.— Ог чоһжык! Кыһним бьдөс!

Мітрошын.— Кін сетһин?

Маркіна.— Бригада!

(Можајов, да Мітрошһн вижөтөһы өҕа-мөд вылө)

Маша полујанова.— Бригада Сталинскөј колхозис.

Мітрошын.— (жагөһик) То-тај, шедим! (горөн) Оста, оста! (бытө јоркөтчө остө, ачыс оз ог) То проклат,..
Һе кыз ог вермы осһы... Ужө, һоровитө... (Котөртө Можајов
дыһө) Степан Јогорович! думајт мыј пондам керһы? Пондасө
колхоз-јылаис бајитһы, вистав; ми гижсөмө-һи, сиз? Сесса керһы
Һем. Көв мыј кер, гижасө!

Можајов.— Мыјкө керам. Кытчө воштисан-инө?..

Мітрошһн.— (вачкө ыбөс-куза) То-ед кыз игһалөмаг, Һе
кыз чожа он ос.

(Пырөһы: Маркіна, Громов, Полујанова да Шајдуrow).

Шајдуrow— Оз шуан осһы?

Мітрошһн.— А те мыј сетөһн каттисан?

Шајдуrow.— Раз каттиса, тыдалө ем мыј понда. (Маркі-
һалө) То мијан уполномоченһөјыс (кһнас индө Мітрошһнлө).

Маркіна.— Олан вылан... кыз теһө?

Мітрошһн.— Мітрошһн.

Маркіна.— Сиз. А менө Маркінаөһн шуөһы. Пред...

Мітрошһн.— Председатель Сталинскөј колхозис?

Маркіна.— Сиз, сиз, дак вот јорт, Мітрошһн, ми Сталин-
скөј колхозис татчө бригадаөһн локтим.

Можајов.— Кыщөм ти сетщөм уж һуөтат? Мыјөһн сиз лок-
тит?

Маркіна.— да колө-бы Һевһа тјанлис өтөрсө вөржөтһыһы.
Өһөз тјан Һеревһаһын абу колхоз. Өһөз мырсөһы, пессөһы
торјөһн.

Можајов.— То мыј вөлөма!

Мітрошһн.— Бур Һелоөһн локтит. Бур! Только Һевһа сорөв
локтит, сорөв.

Маша.— Кыз сор? Ми аһын асывсаһ кутчам ужавһы.

Мітрошһн.— Көв көр ти пондөтчө. Асывсаһ-ли, рытсаһ-
ли, только мијан Һеревһаһын ем-һи колхозыс, ем.

Шайдуrow.—Кытөн сija?

Митрошин.—Кытөн? Татөн.

Шайдуrow.—Нөрөвит. Кытөн мијан ҕеревһаын колкозыс?
Кин колкозас?

Митрошин.—Тижэ, тыдалө ешө һем одө төдө, а ме кыз
уполномоченнөй е селсоветын, тijaнлө шуа; был мијан ҕе-
ревһаын ем колкоз і чожа пондас бура ужавны.

Шайдуrow.—То мыј вөлөма. Ме һем ег кывлы. Кин-инө
тијан колкозас?

Митрошин.—Кин? Мијан колкозын уна отырыс. Ме, Митро-
шин...

Шайдуrow.—Но?

Митрошин.—Мыј „но“? Кинкөт бајитан? (јурнас треситө)
Бышөмика бајитны он вермы! Вистали-һи, уна пырисө: То,
Степан Јогорович колкозын.

Шайдуrow.—(Шуһөвтис) То, тijaн ужыс кышөм! Сijө то
ме і виҙөтла, ти шуч отлаын пукалат.

Можајов.—Мыј отлаын? Ми налогјалис естөн сорһитим.

Шайдуrow.—Торгујтчат?

Митрошин.—Те бајит да думајт мыј тенат шогмө. Он ад-
зы, кин Стена вылас өшалө (индө чуһнас Леһин, да Ста-
лин картинавлө) Тујө татөн сетшөм кыввесө шуны, оз? Абу-
ед татөн лавка төргујтчыны!

Маркина.—Кин пырис тijaн колкозө? Гов отырыс уна, абу?

Митрошин.—Но, да поді төдам-жө, гов отырыскөт колө
отлаын ужавны. Көт ылын, вөррез коласын олам, а етө
төдам-жө.

Громов.—Коммуһиссез тijaн емөс?

Митрошин.—Коммуһиссез абу. Комсомолчи емөс.

Маша.—Уна?

Шайдуrow.—Ме отнам.

Маша.—Важын комсомолас?

Шайдуrow.—Кујим во.

Маша.—Те Шайдуrow, колкозын, абу?

Шайдуrow.—Абу ешө. (отырлаһ) То-тај шеді!

Маша.—Кыз-жө сиз?

Шайдуrow.—Ужо, нөрөвит. Ачым төда, колө вашөтны ет-
шөммесө комсомолсис. Төдан, татөн ез вөв колкозыс.

Маркина.—Те кытөн вөлин? Онөз колкоз абу, а сija шы
оз сет комсомолеч-пө-ед ме ешө!

Шайдуrow.—Шы ег сет? Был. Bid, bid менө буржыка. Только, челаф вистала тїжанлө, өнїсаң кутча ужавны. Кыщөм бы сөкыт ез вөв, кыз-бы ез зуго, а лоас мїжан дөревнаын колкоз, лоас!

Мїтрошїн.—Кутчам ужавны! Мыї те керан?

Шайдуrow.—Tödat jorttez, мїжан сетөн сетщөм уж керсө, токо: oј-joј-joј...

Мїтрошїн.—Кыщөм уж? Мыї-јыліс баїтан?

Шайдуrow.—Быдсөн вистала. Отнамлө меным ужавны та-төн сөкыт. Ме понда баїтны колкоз јыліс, менө бура оліс-сез вермөны. Гов јоз өнөз нїјө кывзө. Отсалө меным челаф, оргаңызутны татөн колкоз.

Маркіна.—Отсалам, отсалам. Мыї вылө мї і локтїм.

Шайдуrow.—(кутө кі Маркіналіс) Бур. Öнї ме ңемїс ог пов. Ноко, јорт Мїтрошїн, вїстав, кїн мїжан селсоветас емөг? (кїнас ıңдө Можајовлө)

Мїтрошїн.—Кїн? Степан Јогоровїч.....

Шайдуrow.—Кїн сїја? Кулак амї абу?

Мїтрошын.—(сїннезнас варкыш, варкыш керас) Кыщөм сїја кулак? Кулаккез мїжан селсоветын абу. Вөлі то Ігнат Јепїм, дак сїјө важын ңї ıңдїм гортсїс. Сесга кулаккез мїжан абу.

Громов.—Сесга быдөнныс только говөг колтчїсө?

Мїтрошын.—да емөг... көднїја ңевна буржыка олөны... Кыз то, Степан Јогоровїч.....

Марк на.—Көднїја „буржыка олөны“ ны вылө тоҗја спїсок ем? Амї өтлаын говвезкөт нїја?

Мїтрошын.—Но кыз-жө, ем. (кошшө) Кытчө-їнө сїја лоїс? Тфу!.. шуа ем. Tödat, сїјө менчїм көтковну өшын выліс бала кыскїс...

Маша.—Бала?

Мїтрошын.—Ме өшын-дынас сөїї да спїсок вылас сов кїслї, сїја, паршывөї локтїс, совсө ңылыштїс да өтлаөн спїсокнас.

Громов.—Мыї тенат советат балаез-ја мыї-ја олөны? Бөбөтчынытө тыдалө ешө он куж. Велөтчы да вөміс. Кыщөм-кө балаез јыліс то пондїс катғыны!

Можајов.—(жагөһїк Мїтрошынлө) Мыї ешө сетчө гардҗан? Ук ме тенө... (кулаксө ңїртө) Серпөс росөн колө тенө...

Маркіна.—Челасъ, ме ас думагис шуа, колö мiжанлö быдсөн вiмiс пондöтны. Вöли ез нылöн естөн колкоз, артсö тыдалö он адзы. Нем мiжанлö естөн балаез жылис да мыј кывзыны. Мунамö.

Шажуров.—Нем сетөн ез вöв. Нија мiжанöс токо ылöтлöны!

Маркіна.—Прошшај, уполномоченнöј! Ми мыјкö, кызкö ағным керам, то комсомолчыскöт. Текöт ешö адзiсламö көркö. Лоас сек мыј жылис байитны. Прошшај öнi!

(Бригада мунö ылöмөн. Маркіна пондöтö ғывны).

Жонжыка, жонжыка, Жорттез.
Колкозас ужаламö пыр.
Ог лезö кулакiс морттез
дынаным мытчыны ныр.

Песгöны нија пыр разны,
Мiжанлис ужалан план,
Мiжö-жö буржыка панны
Кутчамö вiл бур олан.

Пондамö лечыта вiзны
Ассiным öтласа сiн
Мiжан странаын лебтiсны
Ез лыс мед врагыс һекiн.

Можајов.—Мыi, те, керiн? Вiстав мыј керiн?

Мiтрошын.—Зугсi!

Можајов.—Зугсiн? Локшөр, те, етшöм! Мыј öнi пондам керны? Нија öнi быдсөн говвесö лебтасö. Быдöс середһаккесö кыскасö ас дынаныс... Нем вiставны, бурö керiн. Окко-ко.... Öнi колö только кызкö Шатуновöс дынаным вiзны. Сiјö быдöнныс кывзöны, радејтöны. Сiја-кö пырас колкозас, быдöс деревһаыс, кыз öтик морт, пырасö. Шатунов пондас вiзсыны, һекiн оз гiжшы. Мунам чожжык сы дынö... Нөрöвiт. Ме муна Шатунов дынö, а те кут мöд коньчыссаһ. Бы дöнныс дынö-Тiкөн Јашка дынö, Савеллов ordö Роман ordö, быд ема дынö пырав. Бышöмика вiстав, мед оз гiжшö. Котöрт чожжык!

(Кыкнаныс петöны).

Шайдуrow.—(пырö мөд боксаң) Ед термасö. Одö-ны јеш-тö вiставны! (баитö отiрлаң) Ны вотöз быдöнныслö вiста-лим, мед локтисö татчö собраңно вылö. Быдöнныс тöдöны собраңноыс јылiс: Шатунов, Јашка, Рöман... Öнi лoас та-тöн собраңно. Кывзам доклад колкозсаң. Ас кошшöны мi-јанöс! Öнi, јорттез вермат петавны куритны, толко татöн едö куритö, муно мөдик жырjö.

З А Н А В Е С .

Мөдик картина.

Сцена вылын сулалöны: пызан, скамјаез, жеккез. Занавес остикö пырö Шатунов, пуксö оҗиг лабич вылö, керö куритны.

Шайдуrow.—(Пырö сцена вылö, пуктö пызан вылö каттöм гiжöt). Шатунов, мыj те керан? Мыла мөд жырjас он курит?

Шатунов.—Теныт мыj?

Шайдуrow.—Татöн куритны оз туj. Те вылö штраф пук-тасö.

Шатунов.—(Кинас öвтыштö) Бајит унажык. Öнi-ed абу важ влас.

Шайдуrow.—Была ме теныт бајита, чапкы, ен курит.

Шатунов.—Те меным мыj пöрис мортлö указывајтан? Ме абу колкозъик. Кöзаин некин ме вылын абу. Кылан?

Шайдуrow.—(Ас кежас) Тыдалö Јогор Степаныс адзылöм сiјö, јона пондöтчö пыксыны (муно. Бөр бергötчö да чирзö). Мiмiциöнерлö вистала, Öндрей-дад! (петö)

Шатунов.—Тфу, ти умöл отiр! Куритнытö оз сетö (кусötö)

Можајов.—(Мытчiсö мөд боксаң, һоджасö, кинöскö кошшö)
Öндрей! Öндрей! Шатунов!

Шатунов.—Мыj?

Можајов.—Лок татчö!

Шатунов.—Мыj кошшыны?

Можајов.—Лок шуа татчö, лок!

Шатунов.—Мыj вылö?

Можајов.—То кыщом ешö, лок чожжык. Мыј чегласан?

Шатунов.—Муна. Да ме местö пукгасö, ачит лок.

Можајов.—Öнi пондасö собраньo вылö öксыны, отырыс дырнi оз туј бaјитны. Гугон мыјкö мöда виставны.

Шатунов.—То те давыв. (дышön четчö да мунö Можајов-дынö) Мыј?

Можајов.—(Не öддön горön) Сталинскöј колхозсаң лок-тисö. Öнi пондасö колхозö гижны. Ен гижсы.

Шатунов.—Некөр ог.

Можајов.—Сiз, сiз! јона сулав. Көт мыј ас шуöны ен пыр колхозö. А кызi пыран...

Шатунов.—Вистали, ог!

Можајов.—Он төд-ед кыз пондасö бaјитны. Висталасö сетщом гижот ем Москвагаң, мед быдөннысö гижны колхозö. Те, Öндреј, i сек ен сетчы. Пондан-кө пырны, быдсөн мыј тенат ем вузав, а сы бöрын пыр вöмiс колхозаныс.

Шатунов.—Адзöмыт дуракöс. Пыри-тај ме ны дынö. Ас видчiсöны. Пондасö-кө öддön щоктыны пырны, колхозас, быдöс вузала, кыз баңаö ны дынö кушön пыра. Быдөнлö öтласа, дак ас меным, öтласасiс сетöны. А мыј менам, ас сiја менам i колтчö.

Можајов.—Бур те мужык! öддön радејта сетщöммесö. Вöлисö-бы быдөнныс мијан дeревнaыи сетщöмöс мужыккес, ок, мыј-бы ми сек бергöтим татön! Но, Öндреј, јонжыка сулав ета вылын... А кыз пондан вузавны, ме быдöс тенчит богта: вöлоктö, мöсоктö, плугтö. Пiнaыт тенат кыщом? Быдöс көртовöј?

Шатунов.—(Öддön шöга вiзötö сы-вылö, һeдыр шы оз сет) Ак те, прокмоннöј морт! То те ме дынсаң мыј аззылан! (тресiтö ныр-озас кулак) То мыј бостан!...

Можајов.—(Öшiс) Етö кiнлö те, кiнлö?

Шатунов.—Кiнлö? Теныт, кулацкöј те морда. Токо сiјö i вiзöтан, кытön оз-ја туј мыј зiммалышны. Наһте кiнлön мыј ем, дак тенат кынöмыт сы-вылö важын вiсö?

Можајов.—Те, Öндреј, бöбгалин?

Шатунов.—Вöлим бöбöс да öнi ылöсаöс лоим. Быдсөн вежöртам-нi. (мунö, пукгö важ местö)

Пырöны öтiкön-кыкön мужиккес.

Емöс иң-мöд. Пукгöны скамјаез-вылö.

Можајов.—Пондан горзыны, да ог жалејт. (пуксө).

Шатунов.—Вешшы, вешшы татис. Нем теныт татон керны. (Ныр увтас мыјкө бобгө).

Пырöны: Маркіна, Шајдуров, Громов да Полујанова, ныкөт пырöны крессана морт 3-4, Шајдуров да Маша öшöтöны плакат. „Гов öтир быдöнныт пырö колкозö!“

(Пырöны пызансајö)

Маркіна.—Јорттез! Локтим ми тјан дынö Сталінскöј колкозань. Мөдам тјанлö виставны, кыз ми оламö, кыз ужаламö. Асныт тöдат, колкоз мијан ужалö неважын. Мөјму урожај бостим öтка олссезга унажык. Öнi лөгöтчам көзны. Көзан кад кежö мијан плуггез, пнъаез, көзыс быдсөн лөгöтöм.

Маша.—Көзыс быдöс сартірујтöм.

Маркіна.—Маша, ен эуг менö, сыбöрын бајитан.

(Термагöмөн пырö Мітрошын.)

Мітрошін.—Тi пондöтчит-ны?

Шајдуров.—Пондöтчим.

Мітрошын.—(öшöм-моз) Сi-іэ...

Громов.—Мызан сулавтöннат. Пуксы.

Мітрашын пуксö öтлaөн пызан-сајö, топ мыјкө öштöм, нешкö кicic кнiгасö.)

Маркіна.—Мiјö јорттез, важ воез сöрти öнi 9 проц. вылö унажык көзам. Быд көзан кадö пондам лебтыны урожај.

Шатунов.—Мыјөн öнi колкозаныт ужалат мусö. Кыщöмкө машынаез емöс, абу?

Маркіна.—Ужалам ми то мыјөн: вöввез мијан-....., плуггез-....., көртавöј пнъаез-....., көзан машынаез-....., вундыны-....., машына.

Полујанова.—Сортіровка ем.

Маркіна.—Уна сакöј машынаез ешö абу, но жагöнiк пондам боставны.

Можајов.—Трактор тјанлö косјисö, вајисö езö? Амi сiэ толко көсјисö, да сы вылын i колтчic?

Маркіна.—Трактор мијанлö аслыным ешö езö сетö.

Можајов.—Умöл, умöл. Быд колкозын то сiэ. Көсјасö öтiкö-мөдiкö да нем оз сетö. Тöдам, тöдам кыз блöтаöны.

Маркіна.—Көзаныс кежö тракторсö мијанлö вајасö.

Можајов.—Видчic! Вајасö-кө, мөдöр сьветас пым шоммезөн вештисатö.

Шајдуrow.—(четчис) Те, Степан јогорович, кыз мөдан бајитны, четчы да быщомик бајит. Аг быдос овирис те выло вижотоны, да төдөны кин те сетщом, кытчо көстан! Төдам ми тенө!

Можајов.—Ме мыј? Ме-ed абу орател. Ме пемыт дурак. Тижө-ed мијанос велотат, кыз колө овнытө. Велөтө, велөтө. Вижотам толко кытчо велотат...

Маркіна.—Ми тијанос огө велөтө.

Митрошын.—Сіз, сіз. Мед не кыщом насімство ез вөв.

Шатунов.—Одө велөтө, дак мыјлө быд деревњаын собраһ-һосө керат?

Маркіна.—Ми сижөн тијан дынө локтим, медбы тижө вижотит буржыка асланыт да мијан олан выло. Мијө быдһоҗ, вермасам важ умөл оланыскөт, кокһотам олансө мужыкыслис да иһһез-лис. Асныт оззат мыј ми бергөтим өтик воө. Мијанлө стыд лоас тијан озын, кыз ми ог пондө тијанос сөраным кыскыны. Кыз ми пондам вижотны тијан пессөм-выло. Мырсат ти пессат өт-наныт, одө төдө шотчисөм, а локтас төв, сојны һем. Ми тијанлө висталам, кыз мијө олам да кыз думајтам озлаһ овны.

Шатунов.—Сіз, сіз. Етө колө мијанлө, колө.

Можајов.—Һем етө кывзыны. Вег толко нија лобөһы. Бөбөтчөм өтик һылөн, сысса һем.

Шатунов.—(Бергөтчө Можајовлаһ.) Ачыт те вег бајитан, Степан јогорович. Мыла не кывзыны? Кывзыны колө, бур бас-һы. (Маркіналө) Бајит, бајит.

Маркіна.—Уна вистасны һем. Өни лөсөтчам көзны. Быдос өтирсө жукалим бригадаез-выло. Өтиквез пондасө гөрны, модик-кез көзны, кујимөттез јөррез гөгөр. Мед быд төдис ассис уж.

Шатунов.—Мөјмуса урожајсө кыз жукалит? Едө тышкасө жукавтөһһас?

Маркіна.—Некин тышкасөм јылис ез и думајт. Жукалим, кин мымда ужалис сымда и бөстис. Щыгјөн һекинөс егө колө. Бос Пров—Пјодорөс, озжык масленычасаһ оздөсасис сесса гожум-быт јөзө ужалис. Өни быд мортлө ошшасө: ассим-пө һаһсө соја.

Можајов.—Көзөм сунытө вермит өктыны?

Маркіна.—Мијан урожајыс быд гектарис усис 83 пудөн.

Шатунов.—Но-о? Он бөбөтчы?

Можајов.—Висталас 83 пудөн. Кыс сја?

Марина.—Бөбөтчүны ог понды. Вермат ветлыны мијанө жуасны. А тијан јещажык вөлі урожајыс?

Шатунов.—Мијан?... (гыжјалө јур бөрсө) Мијан наттө 60 мед бурыс вөлі.

Шајдунов.—Мыј те, дад-Ондреј? Кыс сја? Менө-ед он бө-бөт, ме татис мортыс. 55 пуд толко тавоса урожајыс.

Марина.—Ми сетим госуларстволө план сөрти да сы бөрын ешө сөттим.

Можајов.—Кылат? Јештисө езө вартны, да бөра сетөмас-ны. Вот сетөн і ужав. Невна суөкыт лоас да сјө-жө вес і сет....

Марина.—Мыла вес? Мијанлө ета су-понда вајс ко-оператив товар. Мыј кінлө коліс, быдөнным бөстим. Сегга госуларствобис миансањ нем оз кор.

Шатунов.—(Можајовлө) Кылан? То етө бур.

Можајов.—Төдам, төдам. Быдлаын нылө со кокнитжык да буржык керөны, а мијанөс гој ны. Озөссез нија не ассіныс, не јөзліс озө вештө. Му мерјајтөм-понда нысањ нем ез бөстө. Пода понда, огородеч понда нија налог оз вештө. А мымда нылө сакөј ссудасө сетөны? Страс кутө думајтны! А мијанлө мыј, јордөм отірлө? Көт-бы ез шу: өні.пө отірыс быдөс өткоф. Откофөс, нем виставны! Кінлө чөчкөм һањок, а кінлө і сөтчөм коркайт өз дөңзы!

Шатунов.—А сетщөм вот ужаліс отір.

Можајов.—Кыщөм?

Шатунов.—Кыщөм? кыщөм? (четчө, мытчалө кјјесө). Адзан кыщөмөс.. Гадфез һекөр ез быргалө. Шогмі да не кыщөм срошнөј ег адзыв. Быдсөн ужсө ачым бергөта. А виэотанкө мукөд олө, ви пыщкын быгмасө, а ме мыј адзыла? Кін ме тијан сөрти? Мыј род-ја мыј-ја ме цар миколашкакыслө? (пуксө).

Громов.—Не те понда-ед бајитам, а то ета жел понда (индө Можајовлө). Те бур мортнөј, етатщөм гусөһикнас мијан озын ен бергав. Не кыщөм мијан өткоф отір абу, а ем ужаліс отір—рабчөјјез, говвез, ужаліс середһак, да емөс паразитез, көдна олонь јөз һыломөн. Ужаліслө быдсөн, паразитлө нем. То лі кык ужалам. Вежөртін?

Можајов.—Ешө-гы не в жөртнө.

Громов.—(Шатуновлө) Төкөт, фед, мијө мөдһож пондам бајитны. Ме тенчит вескыт дуала: мыла те он гјжы колкозө.

Шатунов.—То-тај те кыщом! Сіз ме теныт і вісталі.

Громов.—А те вістав.

Шатунов.—Ог гіжшы-тај, мыј менчим бостан?

Громов. А те вістав, мыла?

Шатунов.—Ачым-ed тōда мыла. Мыј те менчим, кыз поп, греккес кыскан? Вістав да вістав.

Громов.—Адза ме, кыз ті олат. Менō заводіс татчō ыс-тісō. Ужала ме...

Можајов.—Кінын? Наттō комиссарын пукалан?

Громов.—Машынаез воча татōн, отсала колкозын олан да уж лōбōтны. Міјанōс уна заводдесіс ужаліссесō ыстісō феревнаезас. Вот візōта ме, кыз отірыс оло. Озза сōрті оз-ні туй нійō пемыт отірōн шуны. Оні крессанаыс асныс ка-жалісō, кыщом нылōн олан. Токо уна ешō ніја зугōны етніја (іңдō Можајовлō) кулак пōлōсыс. Ніја полōны, кыз-бы нылō ез ковсы ужавны асныслō. Быднōж повзōтлōны мужыксō, а тіјō і думајтат: „ніја-пō наттō міјан ужōн-жō мōдōны олыш-ны“. А сіјō быщōміка одō вежōртō-комуныссез некōр оз пон-дō овны сіз, кыз озжык тіјан-вылын мунісō помешшыккес. Большовіккес быдōс сетōны толко ужаліс јōзлō. Тōдан, сыв-сō сыланкылын: „Кін оз ужав, ас оз сој“. Быдсōн міјан ужыс керсō сіз, мыј бы мійō ег керō, мыј-бы мійан ез вōв, быдсōн етō віл строітелство-вылō, культура лебтōм-вылō. Віл фабрикаез да заводдес ас лōоны городын і феревнаын!

Шатунов.—Фабрикаез феревнаын? мыј сіја сетщōмыс?

Громов.—А кыз-жō? Колкоз етō сіја-жō фабрика. Сетōн сылōн быдсōн вын. Мыј вермас керны отіка морт умōлік ралныкжугōн? Уна-ја вермас ужавны отік вōлокōн? Кōр ы-ылын сысан пондас гымōтны фабрика аслас машінаезōн. Вістав, мыј сіја керас? фабрика-машінаезōн, отласа ужōн!

Шатунов.—Кутін ыем віставны. Кыз етō, ыб вылын фаб-рика? Мыј ны коласын откодыс? Абу ыем.

Мітрошін.—Сіз, сіз, Ондреј! Мыј сетōн откодыс? фабри-ка, етō государстволōн, а колкоз... Мыј сіја? Аслас органи-заціја токо.

Громов.—Мē мыј-јыліс баіта? Те-ed фабрикасō ен адзыв, а баітан. Фабрикаын мыј? Машінаез, отір, сырјо, Сіз?

Шатунов.—Сіз.

Громов.—Төдән, фабрикаын быдӧс мунӧ по порјадку. Бос фабрика, кытӧн керӧны сӧтеч. Ваясӧ клопок, сетӧн сӧјӧ ӧтик-кез печкӧны, мӧдиккез кыјӧны, куимӧттес миґкалӧны, сы-бӧрын печатајтасӧ і фабрикаис петӧны сӧтеч-јуккез. Был-ед?

Шатунов.—Но-но...

Громов.—Сетӧн сӧз жӧ, Кыз те ӧтнат ужалан, кыщӧм те бура ен ужав, ӧтик ӧе ладно, мӧдик абу сӧз. Бос ассӧт олантӧ. Талуң колӧ мунны јӧр вочны, сетӧн гӧрны колӧ, кӧз-с лӧсӧтны, да јеша раґ аґґас, Мунан ӧтик ужӧ, виґӧтан кӧз-ны сормӧн-ны, да і вӧлыт лун вес сулалас. А бос-кӧ иґпӧ-лӧслис. Ӑтик иґкалӧ колӧ дас уж нуӧтны і быщӧмика ӧем оз шогмы.

Полујанова—(термасӧмӧн оґалӧ) А мијӧ..,

Громов—(кутӧ сӧјӧ пемпӧнӧвґас) А мијӧ быдӧс ӧтиресӧ јукалам бриґадаез—вылӧ. Сетам нылӧ заґаґӧно і быдӧс уґ-ыс пондас мунны план-сӧрті. Быд бриґада пондас тӧдны ассӧс уж.

Маркина—Вӧввез сулавны вес оз пондӧ да і вашӧтлыґыґ нијӧ тожо вес оґӧ пондӧ.

Шатунов—А кыз тӧјан вештӧны уґыс понда?

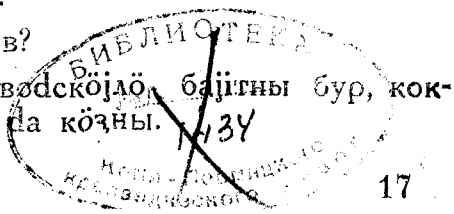
Громов—Вештам ӧе кыз фабрикаын либо заводын. Фабрикаын вештӧ Госуґарство, а естӧн: быд уґалис кыз уґалас сӧз і бостас. Бура уґалас, уна бостас. Умӧма уґалас, јеша бостас. Ета фабрикаын керсӧ гӧжӧм сӧрті, селґнаӧн Кӧн ӧз понды уґавны, сылӧ ӧем оґ сетӧ, да ешӧ колхозис щӧктам петны. Сыш кучӧккез мијаналӧ оґӧ колӧ. Мијан тӧдат, кыз уґалӧны, меґбы уґажык керны бриґадаез ӧта-мӧд коласын вермасӧны. Бура сувтӧтам уж колхозын!

Шатунов—(ӧеґыр шы ез сет, сы-бӧрын јурнас тресӧтыш-тӧс, гыґжалыштӧс јурсӧ) Басґыт-сӧрті пондас-кӧ мунны, бур лӧас, а кыз оґлаґ пондат уґавны оґ тӧд. Те-бы бур морт, ме мымда гӧрӧн-да-кӧзӧн сек наґтӧ мӧдґож-бы пондӧн бајӧтны. Бајӧтны кокґыт, а кӧр пондан уґавны сек со мӧдґож шогмӧ. Те ачыт кутчӧс уґавны.

Громов—А ме чајтан оґ уґав?

Шатунов—Тӧјан-коґӧмлӧ, заводскојӧлӧ, бајӧтны бур, кокґыт А

Классификация
М П С
Пермский край

Маша—Сіја мiјан öддөн бура ужалö. Мукöд кості вiзö-тан мужиккез машина гөгөр мыјдырна бергаласö, Һем оз вермö керны, оз і адзö кыт жугалöм. Сіја локтас, зар керыштас, мыјкö Һевна ключөн бергöтыштас, машина пондас ужавны.

Громов—Кык дас во ужала машинаез гөгөр. Ог төд мында нiја менам кi-пыр мунисö. Бура нiјö тöда-Һи.

Маркина—Мi јорттез, тiјанлö огö шуö: давајте гiжшö быдөннит колхозö. Һекөр ог шуö сiз. То öни вiсталим, кыз мi олам да ужалам. Тi вöмiс асныт думајтö, кытөн бур, кытөн умöл. Абу учiтiк челаф, асныт каҗалат. буржык мырсыны ужавны öтка мортлö либо öтласа чукöртöм вынөн лöсöтны аслыныт бур олан, лебтыны көҗајство.

Шатунов.—А тi мыј öддөн тождiгат мiјан понда? Пырит колхозö бур тiјанлö, олö. Мөдиккезсö мыј-вылö кыскат ас сөраныт?

Мiтрошын.—Сiз, сiз. Һекытшöм-ед гiжöттез, Москваҗаҗ абу мед гiжшисö быдөнныс? Һеволитны Һекiнöс оз ков.

Громов.—думајтö, думајтö. Адзa ме, быд крегҗаҗинлөн öни öтик дума. Пырны-Һе колхозö? Буржык сетчiн, али умöлжык?

Шатунов.—(Кокнiта ловҗiгö) Был, был, сiз-ед і ем.

Громов.—Бур делo! Каша пондöтчö пусыны, частожык колö токо сорлалышлыны.

Маркина.—Пондам сорлавны, мед бура пугiс, Һекытшöм комок ез вöв. (Мiтрошинлö) Гiжöттез, мiјан Москваҗаҗ шуан абу? Буржык-бы вöли-көбы шытö ен сет. Вунöтчiн-ја-мыјја? Гiжöттетö тенчiт балaeз сојiсö. А мiјан то гiжöттез. (Мытчалö гiжöт торрез гаҗетаезiг). Ас кежаным мi Һекiнöс колхозö огö гiжö, а вiставны бышöмiк колхоззез-јылiс, кышöм бур нiја вaјöны, мiјанлö колö. дураккез мi лоам, кыз пондам вiзчiсны: Ас, мыса, кiнлö колас пырасö-ед колкозас да кыз кужасö сiз і пондасö ужавны. (Шатуновлö) Те, Öндрeј, сiјö вежöрт, мi колхознiккез Һе токо асланым уж понда, Һе токо асланым олан понда тöждiгам. Мi быдöс ужалис öтiр-понда пеггам. Мед быдсөн гов öтiрыс бура олисö. Тавога тулысөн большевiккезлөн партија шуiс: „дас вiт мiлльон гектар содтыны пөгевсö, гов öтiрöс чукöртны колхоззезö“. Мiјö колхознiккез ог колтчö, кыз вермам отсалам ета ужын партијалö! Јорттез! Уна бајитны ог пондö. Öни мi мунам ешö быд керкуöt да торјөн

баитам мужиккезкөт і иһнезкөт. Ас бура вежөртөны, мыјөн
мі ны дынө локтім.

Шајдуrow.—Вопросез емөс, абу?

Можајов.—Нем јыліс јуагнытө.

Отік мужік.—Абу тыдалө.

Шајдуrow.—Сек вермат мунны горттезаныт.

Быдонныс четчөны, жағона мунөны. Шатунов четчо мед-
бөрын мунө отір сөрө. Оз термаг. Сцена вылын колтчөны
Шајдуrow да Маша.)

Шајдуrow.—дәд Öндрей!

Шатунов.—Мыј?

Шајдуrow.—Ен термаг. Лок бајтыштам һевна.

Шатунов.—Мыј бајитнытө?

Шајдуrow.—Виҙөт емекө-ед воштам ассиным дөревһасө.

Шатунов.—(Бытте оз вежөрт) Мыла? Мыјөн?

Шајдуrow.—Морт те көжајственнөј. Олан аслат ужән. Кулак-
кезкөт һекор ен төдсас.

Можајов.—(Локтө бөр) Төдсасөмыс көт і абу, а думај-
тышло-жо:, Ок көбы-пө, овны сіз, кыз Можајов оло. Мыјөн
пө ме умольжык сыгга?

Шајдуrow.—(Бергөтчө Можајовлан) Бура і висталин! Јөзыс
оз ошко, дак көт ачыт агтө ошкы. Вөлі Можајов Степан Јо-
горовіч да быдөс петіс. Чожа колхозыс быдсөн вештас.

Можајов.—Ог төд. Кыз тіян ешө ужныт бергөтчас. А
кыз Можајовлөн һем ез колтчы, дак сылөн (иһдө Шатунвлө)
өтік дума јурас пукалө: „оз-пө сөтө меным туж-вылас петны
Вермі бурөз-бы локны, крепыт көжајинө пукыны-да...

Шатунов.—(Лөгөн) Мыј те ме понда өветсө виҙан? Ас
понда ачим верма виставны. Наттө тетөг төда мыј-јыліс
думајга.

Можајов.—Төдан, да он лыг виставны.

Шатунов.—(дразнитө) ог лыг виставны?

Шајдуrow.—давај вистав.

Шатунов.—Абу-ед сіја јөз морт. Абу кулак-кофөм. Ас-
паным мортыс сылө вистала. То мыј; Иван! Абу нылөн кол-
хозаныс бур порјадокыс...

Маша.—Емөс һепорјадоккез, но кыз лөөтан сіз, медбы
мед озда лунган вөлі бур. Быдөс бур сылөн, кін һем оз кер

Можајов.—Асныс пондөтчөны бајитны не порјадоккез-јы-
ліс.

Маша.—А мыҗ сетіс? Уна-ја ешө колхозас өтлаын ужалө-ны? фабрикаезас да заводдезас ета ез вөв? Вөлі сетщөм көр сулалісө заводдез. Көда вьлын ужалісө, дак сетчін өтік сковордаез керісө. А өні мыҗ керсө? Чожа быдөс капиталистіческөй гөсурарствоезсө бөрө коламө! Кыщөм токо машина озө керө мјан заводдезын? Луніс-лунө буржыка і буржыка керөны

Шатунов.—Етө сіз. Етө был!

Можајов.—Вігтав унажык, ешө бөбөт.

Маша.—Сіз і мјан колхозын лоас.

Шатунов.—Төда ме кыҗ олөны Германіјаын. Уна сакөјсө адзылі, көр пленас вөлі. Быдөс мусө ужалөны кнѳгаез-өөрті өтір грамотнөј.

Можајов.—Өтір велөтөм. Мыі баітны.

Маша.—Мјан ешө буржык лоас.

Шатунов.—Көр?

Маша.—Адзылан мыҗ мјан лоас даc во бөрын...

Шатунов.—Мыҗ тіјан лоас? колхозаныт өтік емтөммез ед пырісө.

Можајов.—Сіз, Öндрей. сіз!

Шајдуров.—Мыла емтөммез? Емөс мјан і шөрөт олісгез.

Шатунов.—да унажык говвез пырөны.

Можајов.—дыш кульез!

Шатунов.—дышөс? Наттө езө жө говмө нја дыш куҗа. Токо ме сіјөн шуа, оҗжык нја уна шыҗалісө, а өні шедісө нан-вылас, дак поді кулөны сојөны? Быдөс сојатө, а сыбөрын Кытчө мунатө? Шыҗөн пондатө кувны некытчө лоас мунны.

Маша.—Ен бајіт сіз, даc Öндрей. Те вөвлы мјан столо-вөјө да віҗөт, кыҗ мыҗ керсө сетөн.

Шатунов.—Ме-ед сіјө і шуі, мыга быдөс сојатө, а сы бө-рын кытчө мунатө?

Маша.—Мыла быдөс сојам? Ноко вігтав, унаөн-ја усө уро-жаыс тенат көҗајствоат өтік морт вылас? А мјан колхозын өтік морт-вылө усө даc сізім пудөн.

Шатунов.—(Ғажтөма віҗөтө муө). Öдва даc пудөн вермім тресітны-тај.

Маша.—А етакөзан кадө мі посевсө ешө содтам. Төдан көс пожумыс гөгөр мымда шуҗомас кујлө? Мі сіјө быдөс бер-гөтам да меҗасө өтікө сгө колө. То мымда мјан содас.

Шатунов—Ужавнытö быщöмikä одö пондö. Ас пондасіс мортыс мымда колö ужалас, некыщöм часы-вылö нем-вылö оз віçот. А тіјö? Кыщöм-кö табеллез сөрті, разрjаддез сөрті, сдельнаон ужалатö...

Можајов—Некыщöм бур тор естіс оз ло,

Шайдуров—Токо естіс і бур торыс лоас. Кывзы, Öндрей öтка мортлö быдлаö колö јур сујышны. А мјјан...

Маша—(оçалö) А мјјан быд морт тöдö асзіс уж. Бог ме-нö. Кöçан кадö ме токö су травіта. І не кыç те травітан, купöрöсөн, ме мöднöж.

Шатунов—Купöрöсөн!... да кыс сіјö бостан? Вöлі-бы, дак травіті.

Маша—А мјјö чельдыскöт вермасам кін унажык травітас. Кујім смена лунтыр ужаламö, да не купöрöсөн, а кöс порошокөн, етö буржык. Купöрöсыс 10 проц. сојö сусö, он травіт, быдöс голевна лоас. Сіç умöль і етаç умöль. Кöв мјј кер?

Шатунов.—Етö был сіç. Но... кыпөн уна кöçајиннез, сетөн сө-ны умöль овлö. Бостам сіç: те бергалан öтк уж гөгөр, а мјј керö вы-вылас, он тöд. Те кöчысö травітін, а ыбыс ешö гертö, кöçны оз туј. Мјј сек керан?

Маша.—Мјјан быд бригадын ем öтк бөрјöм, бригадир сіјö шуам. Ем правленьö колхозын, кöда быдöнлö сетö уж, і тöдö мјј кытөн керö.

Можајов.—Начальніккез.

Шатунов.—Ета і умöль. Эта не ме сөрті. Песгім, песгім свобода понда, мед аслыным правітны, а көр локтіс сіја кадыс му теныт сөтісö, токо ужав да кöçајствуј...

Можајов.—А теныт начальніккез сівлөн вылат пукöоны,

Шайдуров.—(Шатуновлö) Он тöд, Öндрей, медбы ачыт начальнікас ен пукгы.

Шатунов.—Ачым ог ло, да і ас-вылам оз ков!

Шайдуров.—Ме токо сөрала. Кыщöм сетчін начальніккез? Кін буржыка пондас ужавны колхозын, сіјö бөрјасö правлень-нöд.

Шатунов.—Мукöд кості уçан дырöв, мунан кытчö, ачыт кöçајін, некінлö ответ оз ков віçны. А тіјан кыщöмкö бригадир, навтö ешö і штрап пунктö?

Маша.—Но кыçжö? кыç теныт талун колö ужавны, а те ен пет. Етö лунсö те-вылö сіç і гіжасö.

Шатунов.—да ешö сөд пөв-вылö гижасö? Геравны пон-
дасö. Не, спасибо, Иван Васильлович, і теныт нылинöј. Тіјан
басни-сөрті бур оланыс колхозас, өддөн быщөм, токо ми асси-
ным вексö кычкө оламө-ны, кыч олјсö мјјан беддезным. А т
көрö аслыныт бур олансö, ті томбө!

Шайдуrow.—Ок, Öндрей! Кыч-инö ужалиссез фабрикаезас
ужалöны да олöны?

Шатунов.—Умөла, умөла олöны. Ми ныгса буржыка ола-
мө.

Шайдуrow.—О, Öндрей! Бура фабрикаезас олöны! Ог пон-
ды ме сесга гортын мырöны, öнi жö муна колхозö. Мыј
сетчин? Ужалін мымда коліс сы-бöрын туйö мунны велөтчыны.
Арга уж керсис, мун ужавны черөн, некин тенö оз віз. Лок-
тас сетщөм кад, тујас мунны öксурөјаөн... Крымö. Саріз ві-
чөтны.... Те, Öндрей вексö олан да сымда он ачзыв, мымда
ме кыч нефелнас ачзыла! А кыщөм бура шотчига! Те некөр
сіз ен шотчиг....

Шатунов.—Етаіө мыј і бајитны. Ме му пыщкас бура шот-
чига.

Маша.—Лок коллективсö, сек му пыщкас он понды ешö
лөсөтчыны.

Шатунов.—Мыј мунан? Мунны сіја туйö, токо озлаң кыч?
Гортын-ед көч мыј, быдсөн аслат.

Маша.—Тенчит-ед некин нем оз мырфды. Верман колны
аслыт: мөс, порссез, балаез, курөггез, аслат огоредеч...

Можәјов—инсö чельаднас колат одö? Али сіја тожо öтла-
са лоас?

Шайдуrow—Көдö оз ков ен із. Кывлім ми тіјансаң етійö,
быдөс кывлім! Тырмас геравнытö? Мыјкө бурö вістав, сек пон-
дам текөт бајитнытö.

Шатунов—Етаіө нем бајитны, көч і унаөв ті вољасö ин-
незлө сетат. Нылö ужавны колö унажык. А ті кыщөмөскö
јасмез кератö, столовöјјез, көр етја ужыс быдөс ин мортлөн.
Тöдан, öткәлөнин-морт гортас öтик пемытсаң, мөдік пемытöч
оз і пукгывлы, сек умөл јыліө он і думајт. А тіјан мыј?

Маша—А те думајтан бур ета? Öнөч иннез төдісö чельад
да гырнычез. Ны сәјіс бурсö нем ез ачзывлö. Ми сіз керны
ог пондö, јннез сетщөм-жö өтір, нылö сізжө колö велөтчыны
ужавны да шотчигны.

Шатунов—Челафсö кытчö велöтат? Чачаез да мыј нылö босталат. Мөдат быдтыны сиз-жö, кыз оужык господаыс быдтисö? Локтас шогөт деревнаф, челафыс быдöс öтлаын, шогөт-тыт мыј сетөн нижö керас? Нөкин оз четчы....

Шајдуров—Ны-дынö больницага ловлöны, нафтö тегга буржыка дозирајтасö.

Можајов—Господа пöлöс мөдöны быдтыны. Вег оліггезö пöртöны.

Шајдуров—А мыј мијан челафыс умöлжыкöс-ја мыј-ја? Колö быдтыны, мед лојсö здоровöјöс, вынаöс, крепытöс!

Маша—Мијанлö челаф вылö нем абу жал. Аг буржыка быдмöны, бура быдмасö сиз і пондасö ужавны. Аслыным кытөн і öткжытам, а челафлö сетам. Господаыс оужык јöз гөм вылö да јöз ужөн велöтисö, а ми агным быдтам, да велöтам.

Шатунов—Етö сиз. Кыз тижан, кин ныкөт олö? Менам гортын кујма, да кыз пондасö гарзыны, көф керкусис пышшы, быдöс јур факмас. А тижан быдөнныс öтлаын? Нафтö јордјс-жö-ны олөмсö кин ныкөт олö дак? А јеныслö, кинкө јурбитö, оз?

Маша—Мижö? Комсомольчјыс? Нөкин огö. А пöриггез кин кыз. Абу дыш кинлö аг јурбитöны.

Шајдуров—А теныт öддөн колö јеныс, фад?

Шатунов—Мыј öддөнсö, а јеныстөг кызкө умöл-жö....

Шајдуров—(Вачкавлö пельпон-куфа) Ок те, Öндрей, Öндрей! Он тöд сөгга мыј бердö кутчöны? Мыј ещö умöлсö колхозгис ақзан? Гөвзы быдсөн вылö. Пыр колхозö. Бур лоас. Ачыт ақзылан кыщöм бур лоас. (Шатунов нем оз шу. Визöтö кок-увтас) Мунан?

Шатунов.—Ог ешö. Невна визчигышта.

Шајдуров—Шатунов те Шатунов і ем. Кыз пөв дуфтан вылын. Те сиз-жö дуфтасан-дуфтасан öт мөдөрö, он тöд кытчö сувтчыны. Ок ті, пöриг отір! Гөкыт тижанöс бергөтны! Мунам, Öндрей, мунам!

Шатунов.—Визöта ешö, кыз тижан ужныт пондас мунны да вöліö.

Шајдуров.—Визöт, бышöмика визöт.

Маша.—Ој, мыј ме кера? Гульа естөн тижанкөт, а мијан нафтö гөрны пондөтчисö. Нөкөр сөгга бајитны, нөкөр. Ужавны колö. (термасөмөн öктö гижөттез пызан-выліö да мунö).

Шатунов.—Гөрнү? А ме мыј-жө кєра? Мєнам кѳзысыс абу травитѳм. Купѳрѳсыс ешѳ абу. Кѳзыссѳ ег сортирујт..... Плугѳ лѳѳѳттѳм.... Пѳнаам быдѳс пѳннєс абу... Господѳ, мыј бердѳ ме кутчѳса? Јогорєј батушко, богородѳча матушка? (ѳт мѳдѳрѳ рѳ қотрасѳ, оз тѳд мыј керны. Сы-бѳрын котѳртѳ Маша сѳрѳ).

Шајдыров.—Ок, пѳриг ѳтѳр, пѳриг ѳтѳр!

ЗАНАВЕС.

Кујимѳз картѳна.

Сцена вылын: туј, вескыт вылын сулалѳ мајѳг, кытчѳ вач-кѳм пѳлок і гѳжѳм „4 участок“! Шульгалањ лѳмпу, ешѳ чвєтыс абу. Кылѳ кытѳнкѳ гѳрѳны мавтытѳм плугѳн,

Можајѳв.—(Чѳжа котѳртѳ туј-куза, ѳоджасѳ. Кыліс зур-кѳтѳм плугѳг. Сувтѳс, кывзѳ.) Лѳок-больєз! Ета мымда вѳ вайсѳ машинаєзсѳ мавтнытѳ, а гѳрѳны мавтытѳммезѳн колхозњыккєз (Кѳсѳ пунктѳ кымѳс-вылас. Вѳѳтѳ, кысањ кылѳ шыыс).

Кѳн сѳја? Кѳн? Мѳтрошин? Мѳтрошын те? Мѳтрошѳн! Ловлы татчѳ, ловлы. (Вѳѳчѳгѳ. Кылѳ кѳнкѳ сувтѳтѳс вѳв.)

Мѳтрошѳн.—(петѳ, ѳатѳс, гѳрансањ, лѳз запѳна). Олан вылан, Стєпан Јогорѳвѳч!

Можајѳв.—Олан вылан! Олан вылан колхозњык! (ѳоджалѳ сѳјѳ) Ноко ме тенѳ вѳѳѳта, кышѳм і теіг колхозњык петѳс. Мыј, ѳатѳ пукавнытѳ пызан сајас да гѳжнытѳ кокњытжык вѳлѳ?

Мѳтрошѳн.—Ѓєвна ѳѳкытѳв!

Можајѳв.—Кѳн тенѳ вашѳтѳс колхозас. Мыла умѳла вѳѳєн

Мѳтрошѳн.—Кыз умѳла? Жын ѳєревњаыс пырѳс колхозѳ, ноко сєтѳн кыз вѳѳан?

Можајѳв.—Ме јѳна ешѳ вѳѳса! Ог пыр. Адзан Шатуновыс кышѳм јѳна сулалѳ. Оз пыр, мыј сыліг боѳтан? Вот сы-коѳ мортыс ме сѳртѳ. А те мыј? Жын ѳєревњаыс пырѳс і те пыран? Ок, те морт!...

Мѳтрошѳн.Тєныт бајѳтны бур... А менѳ кыз уполномѳчен-нѳјєіс те-куза чапкѳсѳ... Ноко кытчѳ ме секѳ јурѳс сујышта?..

Можајов.—Ме-куџа? Ачыт астө сујуыштін. Кін шогөт-пон-да-бы ме?

Мітрошін.—Тырмас ета-жыліе бајтны. Те мыј, Степан Јо-горовіч піңалан?

Можајов.—Невна колтчіс. Ме таво уна ог көз. Көзүшта меџ аслым тырмас, і севга өтік туг ог чапкы муас. Месаң нем лоас боғны.

Мітрошін.—Вермасан?

Можајов.—Аг колкозыс унажык көзө. Аг те-коџоммес унасө ужалөны... Мавтытөм плуггезнаныт. Мыј, вунөтчин-ја-мыј-ја мавтнытө?

Мітрошын.—Вунөтчи. Бергалі, бергалі асывнас да і вунөтчи

Можајов.—Виџөт, кыз вөліе доџаалөм... Умөльжыка севга ез туй доџавнытө. Адқан гөр-бердас коккесө мыј керіс. Ок ті бур ужалисгез! Заразаыс тіжанөс оз вермы кутны. Мыла өт-нат сетөн гөран? Тіжан-тај сетчин көзөны?

Мітрошын.—Етө комсомолчи. Вермасөны өта-мөд коласын. Аг ужалөны. Міжанлө термағны некытчө... Міжан бригадыс піңалөны-жө, а меным, естөн колтчыліс невна, да сіјө щөк-тісө гөрны, Мыј, мөдпөв шуан колө доџавны?

Можајов.—Мыј кошшыны. Аг зуртө. Зуртас, зуртағ, сы-бөрын чегас. Абу-ед аслат. Кінкө вочас...

Мітрошын.—(кінас өвтыштіс) Абу аслам. Асгім сіз ег пон-ды-бы керны.

Можајов.—Сіја-ед і ем, Васілеј Петровіч. А вот көбы те...

Мітрошын.—Мы?

Можајов.—да нем. Ме сіз... Курітан поџи? (кыскө папі-росаез).

Мітрошын.—давај (курітөны).

Можајов.—Те-ед то асланым мортыс... Абу јөз... вежөр-тан...

Мітрошын.—Но?

Можајов.—Міјө текөт то сіз... Ме сетчинсаң... те етасаң...

Мітрошын.—Мыј сетщөм? Ме нем ог вежөрт?

Можајов.—да етаз-бы. (чожа кутө корман) Васілеј Пет-ровіч! Адқан? (кыскө корманіе жын бутылка) Нач вунөті... Вај жуыштам!

Мітрошын.—(Віқөтлө бутылка-вылө, кругөн һоджөвтө, абу-ја кытөн кін) Һэ быщөм-ед ыб-вылас. Міјө собранһо-вылын бајітім ета-јыліг, медбы һе јуны, а буржыка ужавны і сіз оқ-лан.

Можајов.—Сөвһы те ны-вылө. Мыј крепостнөј-ја мыј те нылө? Ју! Унажык сы-бөрын ужалан.

Мітрошын.—(Јүд) Ок кыщөм бур. Солаө-бы мыјкө өнј со-јышны...

Можајов.—Гортат сојан... давај пуксам, да бајітыштам... (пуксөны мајөг гөгөр)

Мітрошын.—Токо те чожжык... Менам талун-кежө ужыс ешө уна.

Можајов.—Мыј сетчін уж! Ас-вылат-бы ужалін, сек сіз... Ок, Васілејушко, кық-бы мі текөт бура пондім ужавны... Ме ог понды, леһны колхозө: Шатуновөс, Јогор Іванөс да мыј... А те кық верман ҳуг татөн колхозас.

Мітрошын.—(кодзөм) Кық-жө сіз?

Можајов.—Меным төдан мыј колө? Төдны медоқ ныліг-планнезсө. Вежөртан? Бөгтам мөдікө: то көф плугсө. Отпыріг он мавт, мөд пыріг, лібө кытөн гајкаок лычөтан. Віқөтан-кө сіја бергалас, бергалас да і өшас. Һе өтік плуг бөг, көф кыщөм машина: вартан, сортіровка, быдлаын колө сіз.

Мітрошын.—(Ассө оз төд, віқөтө Можајовлө, чуһнас грө! җитө) ООк, Степан Јогоровіч!... Но і морт-жө те... Но-о і морт

Можајов.—Мыј сетщөм.

Мітрошын.—Те мыј вредітелө менө пыртан? А? Степан Јогоровіч?

Можајов. (чожа четчөвтис, повзөмөн віқөтө) Мыј те? Вешшы ме дыніг, ме теныт һем ег вістав.

Мітрошын.—Кық ен вістав? Вісталін... (һужөтчө, өмыс паскалө) да-а мыј те? Мыј ме? Ме быдөннытлө рожааныт сөлала... теныт і колхозһиккелзлө... Адзыліт?... Вешшө ме дыніг... Он петө... Мунө вакрамеш... (һужөтчө, пөрө туж-вылө өнмөсө) Кылат? Быдөнныт вешшө ме дыніг... (Саркјөмөн өнмөсөс)

Можајов.—(Һе дыр віқөтис сы-вылө, сөвһис) Кутчиг то ещөм дураккөт, дақ ачыт һем понда јуртө сујыштан, (мунө шульгалаһ, пантагө шајдуровкөт)

Шајдуров.—Те мыј сетөн мјан ыббез-куҗа шатласан?

Можајов—Кыщом ыббез-куза? Ме туж-куза муна. Матын-жык есті гортө мунны і муна. Мыј бур колхозаныт?

Шајдуров—(казалө вөв) Бур. Те ен адзв кін сетөн гөріс? Кінлөн ета вөлыс?

Можајов—Кін тіжанөс төдас. Ті азныт көжајиннез, Вөлі-бы көжајин, етаз ез-бы көль, вөвсө плугнас.

Шајдуров—(казалө туж-вылын морт) Етө кін сетөн? (Локтө Мітрошын-дынө) Мітрошын! Кујимөз брігадаіс. (вөрөтө) Те мыј, шогалан-ја мыј-ја?

Можајов—Узө. Адзан өддөн мықөм, мавтытөм плугнас гөріс-да. Содаваны быщөмік едө вермө, віқөт вөлысліс көккесө. Бур көжајиннез!... (мунө)

Шајдуров—Вешшы міјан-дыніс. Токо серавнытө і адзан. (зегјө узөмөс) Вагка! Мітрошын! Четчы! Мыј те топ мешөк кујлан? (чужјө) Вагка!

Мітрошын—(мургө) А?

Шајдуров—Мыј те узан? (мышкыртчө). уна нырнат гөрін сетөн?

Мітрошын—А...Мыј?.....

Шајдуров—Четчы чожжык. Мыј узан? Тыдалө Можајов-ыскөт горшалыштіт. Сіја вес оз лок. Мун гөр чожжык. Етатщөм бур лун, те узан.

Мітрошын—(Гөкыта лебтісө му выліс. Мунө, (горчөтө, нужласө)

Шајдуров—Кытөн міјан сетөн ужалөны? А, то кытөн. Мыјнө, ужаліссіс-ја мыј-ја?(кылө ј она шумітөм бајітөны. Гвісток. Кыкнанныс віқөтөны сылан)

Мітрошын—Маркіна? Мыј сіја меным вісталас? Јван, те сылө ме-јыліс ен вістав, ме чожа гөра (падрагөмөн мунө)
(кылө пондөтісө сыланкыв)

Гөлөс. Машалөн.—Комса! Нөлөз ударнөј, Локтө татчө!
(Сывтөн комсомольчі кајөны сцена-вылө дас віт морт. Сылөны)

Мі комсомоллез ужө сувтам

І заптам подалө сојан.

Колхозыс віқлын турун керам,

Колхозлө вын содтам, содтам,

содтам содтам.

Өтласа уждөн оз і мыңот,
Оқлаң пыр лоқдн, лоқдн бөр.
J том, і пөрлө өні адзат,
Отнаса уждөн нем он кер.
Он кер, он кер, он кер,

Мі турун заптам, пода сондам
Колкозын лоас јөв і јај.
Ударнө ужсө мі нуотам,
Лөсөтам мувлө виль олан,
Олан, олан, олан.

(Сыланкыв-бөрын)

Өтік комсомольч—Маркіна! Кытөн те?

Маркіна—(пырө, кіјас тетрад) Мыј тіјан сетөн?

Маша—(кісө пунктө кымөс-дынас, војеннөј-моз) Вістала теныт, јорт председатель, міјан нольдз комсомольскөј бригадалөн участок көзгіс!

Маркіна—Көзгіс? Быдсөн?

Маша—Быдсөн. План комсомолліг тыртім. Өні міјан лоас трактор. Көзім быдсөн сортірујтөм да травітөм көзысөн Шутөммез план-өөрті коліс лебтыны 10 га, мі лебтім 18 гектар

Шајдуrow—Ура!

Васка—Адзылін, Маркіна!

Маркіна—Бур, чельаф, бур

Маша—План-өөрті коліс көзны..... гектар, мі көзім..... і тыртім..... лундн. Председатель јорт. Ме быдөннысгаң комсомольчигаң шуа, медбы міјанліг участоксө шуны медоқзадн.

Комсомольчі.—Сіз, сіз! Колө Медоқзадн!

Васка.—Кін вөлі медбөрја, сіја лоас медоқза.

Маркіна.—То керам собрание, сек баітам ета јыліг.

Маша.—Өні мыј мі пондам керны?

Васка.—Ме думајта, міјанлө ета уж бөрын невна гулајтышны тујас.

Маркіна.—То-тај! Адзіс мыј керны! Мі пондам гулајтны, гажөтчыны, а отырыслөн ыббез көзтөмөг колтчасэ? Сіз?

Васка. Кыщөм өтірлөн? өтнаса олігзеслөн? Ме нылө ог понды отсавны.

Маркіна.—То дуракыт! Ешö шуö, ме-пö комсомолеч! Кін сетшöм öтнаса олiгыс? Талун сiја öтнас олö, а ашын лоас мiјанкöt, колкозын. Абу-ед нiја Јогор Степан кофöмöг быдöнныс, емöг сетшöмöг, кöднылö колö отсавны. Тöвбыт байiтiм, байiтiм, медбы унажык кöзны да государствоö һаң сетны, а сетöн аслыным кöзiм да пондам шотчiгны.? Отсалам, мытчалам нылö асгiным ужсэ, сек чожажык пырасö колкозö.

Маша.—Был отсавтöг оз туй, чельаф! Тöдат собраңно вылын байiтiм: кін пондас бура ужавны, сiја мунас велöтчыны. Сiз i пондам керны.

Васка.—Быдöнныт пондат ужавны i ме вiзöтны ог понды

Маша.—Кiнлö мунам отсавнытö?

Маркіна.—Быдöнныс ешö кöзöны. Адзат мымда кöзтöмыс. Рытнас ветлам керкуезöт, жуалам кiнлö мыжөн колö отсавны.

Маша.—Етö ужсö пондам гiжны, огö?

Васка.—Кыз-жö? Мыј мi нылö вег пондам ужавны?

Шајдуrow.—Кышöм те сетшöм морт? Гöмтöг һем-бы он кер. Пожар кусöтны, тожо гöм пондан корны?—Сет—шу—меным пјатак, ваја ведрa ва.—Сiз?

Васка.—Но... кутiн сетöн! Бог менчiм ажэс. Сiја оз пыр колхозö, öнi сылөн кöзтöм, дак ме сылö понда отсавны? Кiн ез шöкты öтлаын колхозыскöt ужавны? Сы-понда ме мырсы?

Маркіна.—Агныт тöдат, чельаф. Неволiтны тiјанöс ог понды.

Маша.—да мыј мi естөн һем-јылiö пондам байiтны. Керам субботник!

Васка.—А вештыны ужыс-понда, кiн пондас.

Маша.—Мi пондам ужавны, кыз аслыным, етö уж гiжасö кнiжка-вылö, а гöм мунас лыдфöтан керкуö. Эта гöм вылö богтам кнiгаез,

Быдöнныс,—Бышöм, быжöм! Но i бригадiрша мiјан! Чельаф, кiн етаз оз кер?

Васка,—(лебтö кi) Ме. (быдöнныс гералöны Кылö јона руштöм. Быдöнныс бергöтчöны сылаң, кызаң кылö. Петö Парас, умöлик паскöма, вiзö боксö, мöд кiјас кага, каттöм умöлик рузыммезö.)

Парас.—Ој, мыј мекöt лоiс? Јен батушко, мыј мекöt? Топ кiнкö гыркöс орöтны мöдö. Ловiöны оз сет... Кувны... кувны, тыдалö мöда.

Маркіна.—Параг, мыј те?

Параг.—Ој... (легчйтсö му-вылö)

Маркіна.—Маша, бог чожжык кагасö.

Маша.—Параг, вај кагатö (бостö, сы-борын сетö мöдик нывкалö)

Маркіна.—Кытöм те вöлин, Параг? Ен-ја ыб-вылö ветлы?

Параг.—Кытөн сесга лоан? Адзан отырыслөн көзгө-һи, а мијан ыббез гөртöмгө колтчисö.... Ој!... Торрез... öтик естөн... мöдик сетчин.. вöввесö һевна ег торкө... Ачыс... һур-сајын гөрбö... менö татөн... (кiнас öвтыштiс) щöктiс....

Маша.—Чемад-ыт тенат кытөн?

Параг.—Кытөн?... Гортын.

Маша.—Öтнаныс?

Параг.—Кiнкöт ме һијö кола? Пестуыһа медавны һемөн...

Маша.—Етаз мыргат, пессат, а мыла колкозö одö пырö? Тöдан, чемад сек пондiн колавны-бы јасмын, да i ачыт ен-бы понды гөрны!... Визöт ас-вылат. Теныт-ја гөрны?

Параг.—(Бајитö һужjöтлöмөн) Кытчö воштiсан? Мукöд костi сiз гыркöс кутас орлавны, быдсөн кiјез вiрöз куртчала, медбы токо һе горзыны, чемад-сö һе повзöтны... мыј керан, Водны болһичаө? мыј мужыкö öтһас керас? Ыббез ылынöс... Быдöс кадыс чулалö ветлötöм-вылö... То i мырсам кыкһан-ным... Ој-ој... Бöра кутö... Ој... кула тыдалö... (Мышкыртчö му бердö).

Шатунов.—(Чожа пырö, повзöмөн, лөгөн визötö быдөн вылö) Мыј сетөн? Параг?

Параг.—(Комсомоһчiлö) Чемад... Edö сетö... (Жöһиқыс-лö) Бöра кутiс менö Öндрейушко...

Шатунов.—А гөрны кыз? Вöлыт кытөн? Гöрыс? Кытчö чапкiн?

Маша.—(Параглö) Те гөрөн гөрiн?

Шатунов.—Мыјөн сесга? (iһ вылö лөгөн) ыб-вылö-ја мыј-ја колiн?

Параг.—Кыз кутiс менö ыб-вылас... Ме повзi, мыса, һаттö кула-һи. Вераокöс бостi... да муһи...

Шатунов.—А гөрны көр? Көр гөрны? Вöлыт кытөн, прок-лоннöј морт? Нуötасö-ed?

Параг.—Сетчин... ыб-вылас...

Шайдуров.—Өндреј! Ме чожа котраса (Mödö котөртны, сувтө) Төдан мыј? Міјан естөн плуг ем, ме чожа гөра теныт (мунө).

Шатунов.—(Лебтө кулак) Ук дыш куллез!

Маркіна.—(Кутө кижөҥас жагөңик). Сіјө болычаө колө нуөтны, а те гөрны шөктан.

Шатунов.—Тіјанлө бур бајитны.. болычаө. Ме өтнам мыј кера? Ыббез абу өтік местын, јогыс өдөмејтис... Ветлөтөмлө да јогсө зімлавны токо кадсө і каттам. Колө көзыс травитны, піңаө жугалис, плугөс колө төчитны. Меным орласны-ја мыј-ја?

Парас.—(Четчө, кыз вермө чожа) Өндреј! Теныт абу стыд өтір дырны етаз бајитны? А ме кыз? Теныт умөл, а меным бур? Ме челадыскөт...

Шатунов.—Кінлөн ніја? Тенат-ed!

Парас.—Міјан! Тенат да менам! Кін ніјө дөзірајтө? Ме і гор гөгөрас, ме песлае, һаңсө пөжав, подаыс г.гөр, да быдөс он і вистав. да ешө-жө ме мун гөрны-көзны? А вундынытө? Өтнам-ed вунда. Көр һи шуан машинa босны, да уна бостін?

Шатунов.—Босны. Сөмыт кытөн? Уна сөмсө шедтан?

Парас.—Кыз етаз овны, дак буржык пекла гола вылө кышавны..... О-ој! (кутө боксө, өддөн сөкыта ружтө). Ој!... Кыла, чожа кувны ковсас... (ледчисө му вылө).

Маркіна.—Нуөт сіјө міјан болычаө.

Шатунов.—Ешө кертөм сіја тіјан...

Маркіна.—Міјан ем торја жыр шогалиссезлө, сетчін ныгөгөр візөтнытө ем болычаис морт. Нывкаез, нуөтө Парассө. (кык нывка лебтөны Парас, нуөтөны, кујимөз нөбөтө кага).

Шатунов.—(Візөтө бөрсаңас) Парас! Те кызкө һедыр сетчін... Мыј өһі кернытө? (Чышкө гіннезсө.)

Маркіна.—Те, Өндреј, ешө гөран?

Шатунов.—Көзны оз ешө! Адзан лөмпуыс һем ешө абу лөом; да і лагушаыслөн шыыс абу, оз ешө свайдбујтө (комсомолчи сералөны).

Маша.—Өндреј дад, да ед көзнытө колө һе лагушаез сөрти, а аграном-сөрти.

Шатунов.—А ме мыј? Ме шуч аграномліс јуаса. Токо бур агроном сіја-ed пріметаез сөрти жө олө.

Маша.—Лагушаез-сөрти?

Шатунов.—I лагушаез-сөрті. Көр петан көзны, ыб-вылас колө мунны ојон, мед һекін ез адзыв. Адзыласө-кө, вомзаласө (быдөнныс сералөны) Был ме тіјанлө шуа. Мукөд өвир петө көзны сек, көр номмез лоасө. (Вачкө рожа куза, візөтө кі вылас, сетөн вір) Ном? То проклонној! Көзны колө, көзны!

Маркіна.—Адзылін, а те ешө гөран (сералөны). Ок, Ондреј, Ондреј! Пөрісмін-һі, а бајтан, кыз учітік кага. Пыр колкозө, он понды приметаез-сөрті овны. Мі олам да ужалам, кыз агроном вісталас. Лок міјан дынө. Міјө быдсөн теныт керам: гөрам, көзам, піңалам, арнас суөн теныт сетам. Бур?

Шатунов.—(Візөтө кок-увтас) Ог, ог гіжеы ешө. Кызкө өтнам мыјкө кера.

Маша.—Пыр, дад, пыр. Спасібо сы-бөрын вісталан!

Шатунов.—Ог. Кытөн меным тіјанкөт ужавны? Ті томөс, ме пөріс.

Маркіна.—Міјан емөс пөрісжыкөс тесса. Кывзы. Көзысыт кышөм тенат? Сорвірујтөм, абу?

Шатунов.—Абу. Нөкөр вөлі. Ег вермы өтнам. Јен шуас, дак шогмас.

Маркіна.—Травітін?

Шатунов.—Сізім пуд токо. Сесса һемөн лоіс. Ас, мыј лоас, сіја і ло.

Маркіна.—Цыгјөн пукалас тенат семјаыт, шыгјөн.

Шатунов.—Ас јенлө буржыка кејмісөны. Јен сетас. Тіјө мыјнө һем одө керө? Уна ешө көзнытө?

Маркіна.—Адзан комсомолчытлөн көзсіс. Мөд бригада-еслөн ашын.

Шатунов.—Көзсіс? (Візөтө оста өмөн) јеща-ја көзіт?

Маркіна.—(Візөтө тетрад)

Шатунов.—(Оз веріт) гектар?

Маркіна.—Гектар.

Шатунов.—Бөбөтчан?

Маркіна.—Ог, лыдсы ачыт.

Шатунов.—Быдөс сорвірујтөм суөн?

Маркіна.—Быдөс сорвірујтөм і травітөм.

Шатунов.—Өнөз бригадаезөн ужалат?

Маркіна.—Бригадаезөн. Бригадир гіжлө кін мында ужа-лас му-вылын. Кытөн умөлжык, кытөн буржык.

Шатунов.—Кін тіјан бригадиррес?

Маша.—Ета участокын ме.

Шатунов.—Те? (Виžотіс сы-вылө, серөмтчіс) Ета нывкаыс? Мыј сералат менө?

Маша.—Был ме, был.

Шатунов.—Пыр то колкозө, да етщөм зырымөс бед лоас те вылын көзәјін. Ме-бы сіјө бості чікіс-кузас да..

(лөгөн виžотө Маша вылө). Тфу... Чікістөм! Шырөм бригадир!

Маша—(Лөгасіс). Кыщөм адзісөм сетчө. Ме думажті пөріс, да вежөра, а сыліс вежөрсө поннез сојөмаг (мунө).

Маркјна—Вег те сіјө лөгөтін. Міјан сіја өддөн ужалө. Кујимөз бригадаын быдөс өксөмаг мужыккөз, да өнөз көзөны, а сылөн көзгіс. Те виžот пөріс өнөз гөран, а сіја тенө коліс.

Шатунов—(Виžотө Маша бөрө, оз төд мыј шуны). Мыј токо керсө? Јур бергалө. Сулав ен сулав, а колө мунны гөрны. Думајт да сулав, көзаныс чулалас. (Мунө, бөрсаньас сералөны).

ЗАНАВЕС.

Ньольөз картјна.

Керку Шатуновлөн. Öддөн һаф. Чапкалөм: кытөн паскөм, кытөн пес, кытөн бекөр-пань. Лонтісө гор. Ачыс гытчөтө зыбка. Öтөрын кылө горзөны чемадһез. Вочө шабур сос.

Шатунов.—(котрасө өт-мөдөрө керкуыс-куза, виžтө кысаң кылө горзөм.) То паршывој чемад... Кін сөрти токо ті сетщөмөс шогмітө? Тфу! Мыј-һи сетщөмыс лоас? (котрасө) Олга Гріша! Јуррезнытө тіжанлө орөта. дуғдө! (Чемад чірзөны) Ме вот пета, адзылат сек! (Мөдө котөртһи, чужгісө пес-бердө, һевна оз ус, горзө зыбкаын кага). Те ешө пөндін сетөн! (Чірзө мөд чемадһислө ыбөс дһынсаң) Мамһыт муніс, а ті вола мөдат босһи? Ме вот тіжанлө... Олга лок гортө сојыт горзө. Он лок? Сөгса ме тенө і гортө ог леэ (котөртіс гор дһнө). Буд сіјө і проклат, шыдө быдөс піщөм (бостө укват, мөдө кыскыны гырһи, мыјкө ускөтіс). Мыј те пөндан керһи?

Кыз пондан овны? Гөр, көз, чемадчыс сөрын визёт, сожансө пу, вочлис, да кыз ешө токо чемадсө озө щөктө вајны? Ёфу!...

Можајов—(Бөрја кыввез дырны ешө мытчисө өшыно) Мыј-нө сиз ужалан сетөн?

Шатунов—(Нведыр мыис) Ужалан? (Мунө гор дыно, укватөн мыјкө горын лөгөтис, пондис укватсө пуктыны, да кисө сөтис, чожа чапкис жожө, гөлалө ки-вылө). Ёфу, Ёфу... То-ед кыз сотө.

Можајов—Но і олан тенат!

Шатунов—Нөм виставны. Олан?!...

Ињако пондис шогавны, да кызкө ешө сижө колкознөј бол-нычаө...

Можајов—Бостисө, А те гортын?

Шатунов—Гортын, да јур быдсөн бергалө. Те визёт мыј колө керны (лыддө чуңһез вылын) иңөс вескөтны, чеңадсө доңирајтны, сожансө пуны, Вөвсө вердны, мөс лыстыны. Пињаө жугалис, колө ви соровтны, ог төд мыј естөн лоас? Ва-ыс кајөтөмыс абу, да буд сижө і проклат оланөн. Сетөн-жө шабургим соссө орөтисө, һөм вылам лоис паставны.

Можајов—Кин?

Шатунов—Ыб-вылын. Бур јөзыс.

Можајов—Наттө му понда?

Шатунов—Рөманлис токо һөвна гөрнам сизі. Старикыт локтис, чөпөсгис ме вылө, кутис то кижөтвам, мөдис пөлбокам сөтны, сетчө сосө то і орис.

Можајов—Кинөс сетөн виңитан?

Шатунов—Кинөс? Рөманөс.

Можајов—Сіја абу виноват, колкоз, колкоз сетөн виноват.

Шатунов—Мыла колкоз?

Можајов—Кыз-инө? Бур ыббесө да дөревһаыс гөгөр ас-лыныс бостисө. Нөкыщөм межа, һөм езө колө, топ сариз колисө,? Көдија аслыныс оз ков?

Шатунов—А мыј? Мижанлө сиз і колө.

Можајов—Мыј те висталин? Сиз і колө?

Шатунов—Сиз і колө. Мижанлө дураккөзлө важын-бы колө пырны быдөннимлө колкозө, а мижө мыј керам? Мижанөс һатгис петкөтөны, а мижө пыдөжык пырам. Каңали ме быдсөн өни!

Можајов.—(Виџотö сы-вылö) Те мыј Öндрей, ныкöt-жö мöдан катџисны? Катџис.... Бог быдöс, мыј тенат ем: вöлок-тö, мöсоктö, порсоктö, иңтö челадынат да мун ны-дынö, шу: олі, олі, öні бöбмі, бостö менчим быдöс мыј ем, сојö-јуö да бурöн кастывлö менö! А ме понда тiјан-вылö ужавны. Сiз?

Шатунов.—Мыј те? топ-ед кыга-сöрти лыддан?

Можајов.—Быдöс, мыј те думајтан, ме бура тöда.

Шатунов.—Аслат вежör сöрти бајитан. Ме быдöс вузала да вöмiс колкозас пыра.

Можјов.—Вузав, вузав. Ме боста.

Шатунов.—Мыјön те бостан? Ачыт öні нем тујö олан-ны!

Можајов.—О-о! Мiјанкöt нем озö вермö керны. Естön умöл овны, муна мöдиклаö. Адџа, ешö бурресö. Кызкö кув-тöзџим ола.

Шатунов.—Тi бес пöлöс олан. Тiјанлö нем оз ло.

Можајов.—Умöл лоас, муна служитны, кöв секретарö кыт-чöкö пуксöтасö-ед.

Шатунов.—Кывзы-жö, Степан јогорович, отсав меным невна. Адџан мымда менам ужыс, да ешö не быдöс вiетали. Лыдды уна-ја менам кооперативас пажыс сетöм.

Можајов.—лыдда, токо те вöвтö да мöстö бокö ең кер, ме нiјö боста.

Шатунов.—(Лöгön виџотö сы-вылö)—То-ед давылыс... То јордöм мортыс. Он тöд? Ме нем ог вузав. Мыј те ме-дынö нö сiз пыран? Вузав да вузав!

Можајов.—Он мöд вузавны? Сек ме-дынö немön ен пыр...
Прошшай (мунö)

Шатунов.—Он-ед повџот. Муна колкозныккес-дынö, от-саласö, нем оз корö.

Можајов.—(Ыкöстö) Мун вакрамеш!

Шатунов—Те сесса ме-дыны коктö ен пукты, мешаклөн морт... Мыј менам горас керсö? (котöртö гор-дынö) шыдö быдöс пiчöм. Ёфу, кашаыс челадытлөн öтик шом лоом. Кы-тön -жö ваыс (котöртö ведра дынö) Ваыс туг абу. (бостö ведраез, мöдö мунны вала, бөр пуктö, ачыс шуч вiдчö) мыј то i кер? Омга, Омга! (öшыно) кажöt-жö невна ва. Котöртö-мас-ны (кутö јур, öшыно мытчиöны Шажуров да Маша) Ешö колö кöзыс куравны, пiңавны колö. Пiңасим пiңнес кiсiсö, мыј-бердö кутчига? Челадыс, мыј сетчин керöны?

Шажуров.—Öндрей дад!

Шатунов. (повзёмөн) Мыј?

Шајдунов.—Тыдалө нач зугсін оломнат. Бос челафто да мунам мијан-дыно, сојан мијан столовојын талун. Стару-катө отлаын адылан.

Маша.—Визөтан, кыз ми олам. Те мыј сиз ме-вылө визөтан? Ме ог лөгав те-вылө.

Шатунов.—Да кыз сиз?

Шајдунов.—Мыј кыз? Мунам.

Шатунов.—Мунам, мунам. Инкатог гортын нем ужыс оз шогмы.

ЗАНАВЕС.

Витөз картїна.

Гөрд пелөс колкознөј столовојын. Сулалө пызан, вевтөм клејонкаөн. Стена-вылын-шкап кыгаезөн да газетаезөн. Громов лыдфөтө гачет. Васка мөдик зонкакөт орсөны шашкаезөн Шатунов Параскөт сојоны. Ныкөт отлаын пукалоны Шајдунов да Маша.

Стрјанка.—(вајө кык торелка-вылын компот) Ешө тїжанөс вердышта, сојө буражыка.

Васка. (визөтө тарелка-вылө) Адзан, нијө кыщөм чөскыта вердө, мијанлө ез сет.

Стрјанка.—Етө гөссез-понда, челаф котоліс бостышти (Шатуноввезлө) Мыј, бур мијан өбедным?

Парас.—Ок, некөр-бы татис ег мун. Көр ми етатщөм чөскыта сојим? Челафным некөр нем оз адывлө. Кыщөм-ед бура нија тїжан олоны! Быдөнлөн торја кроваток, жек.

Громов.—Асным керім. Көр нем керны, ми шотчисөм могіс жеккесө челафыслө керам.

Шатунов.—Ета-понда-бора тїжанлө вештоны?

Громов.—Кыз-жө?

Парас.—Некыщөм не јог, не бус, нем абу. Ета-бөрын асным челафнымөс гортө, кызі гуө пыртам.

Маркіна.—А те, Парас, ен нуот нијө. Татөн колтчө

Парае. (иңдө мужыкыс былө) То-тај. Көр сіја менө кыв-зас? Мыј те ськөт керан, пыксо, ог шуө мун. Ме-бы колтчи. Мыј меным гортын керны? Тіјан былө-ed жын уҗыс оз ус, ме сымда кера. Оні то колө кыҗны, вурны, подаыс гөгөр. А ті мыј? Тіјан быд уҗ-былө торја морт.

Шатунов.—Был?

Маша—Кыҗ-инө. Міјан өтік-өтікө керө, мөдік-мөдікө

Шатунов—Кін тіјан сіјөссез-гөгөр да мыј візөтө? Амi сіз ветлөтат кычөз оз кивсы?

Шајдуров—Емөг кык морт көднiја вочөны, мавтөны быд-сөн: сіјөссез, гермөттез да мыј.

Парае—Сіз вочасө бытте вилө керасө.

Шајдуров—А кыҗ, Ондреј дад, гортын, унажык шотчи-сан, амi татөн?

Шатунов—(Оз төд мыј вiставны) да... Татөн буржык.

Шајдуров—Шыҗөн огө кулө?

Парае—Вiсталин!

атунов—да челадыс i кемпөттөг-бы быдмiсө да..

Парае—Ешө челадыс понда жалејтан.

Шајдуров—Кін өні буржыка олө? Мі, гов өтір колкозын, амi ті середњаккез?

Парае—Мыј горөтчас? Аслас сiннезөн-ed аҗдө, кытөн бур, кытөн умөл.

Маркіна—То-ed өтлаын мыј тујө керны. Думајт ачыт, мыј те өтнат верман керны? Јњез мiјан челадысө быдөнныс јасмiјө сетiсө, мед ны-понда уҗавтөнњас не төждыны. А тіјан мыј? Оні ешө умөла олам, топ учітік челады велөтчам ветлөтны, уна непорјадөккеа. Аҗзылан мыј мiјан лоас год-мөд бөртi...

Шатунов—Но, Парае, тырмас пукавны, колө гортө мун-ны. Умөл да гортын, бур да јөзын.

Парае—Век-бы ег мун сетчiн.

Маша—Ен мун, Парае, мiјанкөт пондам уҗавны, оз пыр сіја көлкөзө, дак өтнас ас уҗалө.

Шатунов—Лок чоҗжык. Пукалам естөн, нылө-ed мыј? Нылөн көзсiс. А мi көр текөт мыј керам?

Маша—Колтчы колкозө, өнi-жө теныт көзам, сур суөн, абу тенат кодымөн.

Шатунов—(Јурсө мышкыртiс) ог төд мыј керны?

Шайдуров—Ен думајт, Һем сетөн думајтнытө. Мыј, мијө тенө умөл ужө-ја, мыј-ја пыртамө?

Шатунов—(Јур бөрсө гыжјалыштіс) Кыз колө, мыј керны тө? Зајавленьно колас гижны?

Шайдуров—Пыран?

Шатунов—Гиж, вај гиж.

Шатунов—Тырмас јөзсө емекас пыртны. Ужалі, ужалі өт-нам, Һылөмөс мында кісті, а бурсө Һем ег аңыв. Сетө меным кыщөмкө уж.

Маркіна—Сетам, сетам. Локтө, колө сыліс мусө көзны

ЗАНАВЕС.

Квабөз картіна.

Шатунов лөсөтө плуг. Пырө Громов.

Громов—Ужалан, Ондреј?

Шатунов—Ужавны колө, ужавны. Кујимөз плуг лөсөта

Громов—Чожа те.

Шатунов—Ужавнытө меным Һе велөтчыны. Һол даc ку-јім во му вылын ужала

Громов—Абу гажтөм татөн ужавны, өтнат-бы олін, нат-тө ен-бы төд кытчө јур сујышны?

Шатунов—Кыщөм гажтөм? Токо думајтан, кыз етө ужыс өні муно? Ме өтікө кера, мөдік мөдікө. Ме те понда, те ме понда, а лоө өтік. Кыщөм-ед і бур!

Громов—Аслат ыббет төд вылат озө усө?

Шатунов—Уелөны көр, токо каңалі өні бурыс сетіс Һем абу вөлөм.

Громов—Јыкайт кыз олө?

Шатунов—Парасыс? Ен і бајит сы-јыліс. Төдан, мукөд іңка мужыксө візө, оз щөхты пырны колкозө, а менам пырөмыс вотөз быдса во менө төріс: гижсам да гижсам колкозө. Сіја өні мөссез сөрын велөтө, өддөн ніјө радејтө

Громов—Он від астө пырөмыс понда?

Шатунов—Ог, ог, некөр ог. Төко мукөд коети өти-мөди ог
вежөр

Громов—Мыј сетщөм? Мыј? Вистав.

Шатунов—Төдан....Машаыс....чој нывкаыс...

Громов—Но...

Шатунов—Мыј „но“? Кызкө кутисө менө столовојын —
споритөны, кин-пө унажык ужалас?

Громов—А... Вермасны?

Шатунов—Сиз, сиз. Ме лөгаси быдсөн ны-вылө. Кин ме
нылө? Öтик вога ныкөт? Ас кутчигөны мекөт Ме өтнам
кујиміс унажык нысга кера. Страс бура ме ны-вылө лөгаси.
өноз ешо думајта, со-ни ме көркө нылө мытчала кыз колө
ужавны

Громов—Ок те, Öндрей, Öндрей! Ета і шусө вермасөмнас
Кутчамкө текөт вермасны? Кин унажык керас?

Шатунов—Текөт пофө. Етатчө ме нем ог шу.

Громов—кутчан? Вај китө (нужөтө ассис ки)

Шатунов—(Вачкө ки-куча) Бур!

Громов—Рытнас бајитам, мыј-јыліс пондам вермасны

Шатунов—Ладнө,

Громов—Öни ужав (мунө. Шатунов кусөтө чигарка, көдө
куритис баітикас. Пондө чожа ужавны. Боксањ мытчасө јур Мо-
жајовлөн, сја жагөњик корө Шатуновсөс, мөдыс ужалө оз
кыв.)

Можајов—Öндрей! Öј! То-ед локшөрыс кыз ужалө. Öнд-
рей! Шатунов! (мунө матөжык) мыј те керан?

Шатунов—А? (Вицөтө Можајовлө) Кысањ те татчө ше-
дин?

Можајов—Мыј, батракын ужалан? Ади ачит начальникө
пуксін? Мыј шуін? Кушөн мөдин пырны? Öни кыз пырін?
Быдсөн нылө вајін?

Шатунов—Теныт мыј колө? Мыј те татөн шатласан?

Можајов—Кин те öни? Кыз умөлік һамөтжук-тај кыска-
лөны.

Шатунов—Ме тенө јуала: мыј те татөн кошјан?

Можајов—Быдөс вајін? Быдөс?

Шатунов—Вајі, теныт мыј?

Можајов—Мыј озжык шуін?

Шатунов—умөль вөлі, тенө кывзи. Öни көр ас вежөрөн
понди овны, качалі быдсөн умөльсө. Мыла понда вузаснытө?

Можајов.—Пиңатö нылö-жö сетін?

Шатунов.—Сеті.

Можајов.—То-ед ышаклөн морт!

Шатунов.—Відчыжö ешö, јур бöрат жванга, сек адзылан (лебтö телега клуч) Адзан? Відчыш ешö сетөн, дак ме тенö...

Можајов.—Кысаң сетщöм чожыс лоін.

Шатунов.—Абу-ед öні öтнам повнытö тенчит.

Можајов.—Öшöм те морт, Öндрей, öшöм морт. Шатун.

Шатунов.—Шатун, да мöдик. Шатуннес токо машынаын. Адзылін, öні і Öндрей Шатунов машынаас аслас местö пукгис. Бура, крепыта пукгис. Öні оз понды сесса шатласны. Вежöртін? А те вешшы татис, медбы мыјко умöл ез ло.(трегитö клучнас) Нче телун-ашын тїјанöс сїз жвангам, мед нем ез колтчы. (кїнас бергötö сїз, бытөте гайка виңтитö).

Можајов.—Жвангат?

Шатунов.—Жвангам! Гафина те етщöм. Виçота ме те вылö, быдсö меным важ оланö тöд-вылам узö. Ук! Кытчö те менö кыскін? Невна озлаң муниышти важ оланыссаң, а адза, кыщöм сїја умöл вöлі! А те мыј? Бöра мöдан менö нятас пыртны? Вешшы ваграмеш ылöжык татис.

Можајов.—Тїјанöс месса чожжыка жвангасö.

Громов.—(Петö) Кін?

Можајов.—Быдöнныс: Англіја, Америка, Капиталиссез.

Маша.—(пырö) То-тај кыз! А ужалиссез, крессанаыс, виçотны пондасö?

Можајов.—Быдöннысö жагötасö, бомбаезөн, газзезөн пöдтасö тїјанöс....

Шайдунов.—(пырö) Те думајтан мї уçamö? Ogö! Машына выло мунас машына. Мїјан дона Гöрд Арміја оз уа!

Можајов.—Оз суз выјнныт! Быд му паста отїр тїјан-вылö лебтїас.

Маркіна.—Лебтїалисö, да јона сетім нылö пиңһез-куза! Вунöтчїн (пырöны колкозһыккес)

Быдöнныс.—Был был!

Можајов.—Щыгїөн кулатö!

Шатунов.—Щыгїөн? Думајт мыј бајїтан! Адзылан, ужалам god-möd, а сы-бöрын кошшö мїјанса богатжыккесö!...

Можајов.—Зараза быдöннытö кутас... Вїјас јен-тїјанöс, вїјас.

Маша.—Нчем оз ло. Заразасö кокалöмөн ылö вашöтам.

Шајдуров—јенсö кнґгаөн

Можајов—Јордөм отір! Быдөс оңна јурөн мөдат сувтөт-ны? Ета понда јеныс тіјанөс быдөннытө адө сујуыштас! Біјөн пондат сотчыны! (быдөнныс сөралөны)

Шатунов.—Сегга һем тыдалө лоіс бајитны? (быдөнныс візөтөны Можајоввылө, сералөны. Сіја һоджасө. Рожа-вылас вөлі лөг, вежсо, сетцөм лоө жал візөтны, мыјкө бытте корө. Чышкө сінваез і бајитө Маркіналө) јорттез! Мыј ті ме-вылө быдөнныт вувтит? Ме-ја абу ловја морт?

Громов.—Сег і умөлыс.

Можајов.—Јорттез, ог понды сегга! Умөл мијан сөрһыс лоіс. Ме ег ета-понда лок татчө... То... (мыјкө кошшө кор-маніс) зајавлеңһо тіјанлө... (кыскө гіжөт, сетө Маркіналө) Лыддөт...

Маркіна.—(Лыддөтө) Колкозө? То мыј... Бур! Мі дыр огө кыскө, естөн отырыс уна, оні-жө вісталам. Челаф кін сы понда, меґбы етіјө којінсө мијан-дынө лезны?

Мітрошын.—(бытте оз кыв) Мыј? Јогор Степан-понда? Ме. (лебтө өтһас кі).

Маркіна.—Бур. Лезө кіезһытө. Кін паныт? (быдөнныс лебтөны, кыз өтік морт). Адзан Можајов. То теныт ответ зајавлеңһо вылат (иңдө кһнас лебтөм кіез-вылө). Вешшы ылөжык мијан-дыніс.

Шајдуров.—(Тојыштө Мітрошынөс оґлаң). Етө сыкөт өтһаын!

Мітрошын.—(горзө) Бур воннез, мыј ті мекөт керат?

Шајдуров.—Бајит, бајит. (Тојыштө Можајовөс да Мітрошынөс сцена-выліс залө).

Можајов.—Етаз, тыдалө, һем оз пет... Колас мөдөрсан кутчһсны... (быдөнныс сералөны).

Маркіна.—Һе көдөрсан һем оз пет.

Быдённыс.—(термасёмөн.) Ужыт тенат керсис.....

(Горён пондөтёны сывны)

Озлаң феревһаным

Појездён муно.

Ас вылас пунктё ваң

Вил чужёмбан.

Адазатё, јорттез,

Колхоз да коммуна

Уж понда вајёны

Трактор камбајн.

Камгёмөн дорамё

Вил-моз олансё,

Пёмтам страна паста,

Леңинлиг би

Тыртам һол воён ми

Вит вога плансё...

Сотам, орлалам,

Кулаккезлиг ки.

ЗАНАВЕС.

Комі-Перміяцкөй кыга лезынын лезис кыгаез:

дон

1. Порс понда (пјеса) 50 к.
2. Кандидат „ 40 к.
3. Чудо нөйжаөбөмон ужав (пјесаез) 40 к.

Лезө журналез:

1. Том ударнык (быд төлтсез)
2. Бичірок „ „ „

Сузөтө да лыдөтө

дон 50 ур.

Цена 50 коп.

5 К

711

А. Глебов „За колхоз“. Перевод А. Т. Мошеговой

Г. Кудымкар. типография „Уралполиграфтреста“. Заказ № 20
Окрит № 974 Тираж 1000 экз.